

VAKOK VILÁGA

MHB 1649

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGENEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLII. évfolyam

4

DR. VAS TIBOR

Az UNICEF és az ILO néhány megállapítása

Az UNICEF Központi Végrehajtó Bizottsága értékelte az 1979-es, nemzetközi gyermekév eredményeit, és megállapította, hogy számos területen komoly sikerekről lehet beszámolni. Sok kérdés megoldódott, ugyanakkor egyéb problémákra ráirányította a figyelmet, elsősorban a fejlődő országok kerültek az érdeklődés homlokterébe. Leszögezte, hogy egy év alatt a hátrányos helyzetű gyermekek problémáit nem lehet megoldani és így a gyermekek nemzetközi éve szorosan kapcsolódik a rokkantak nemzetközi

évéhez, amelynek feladatai között igen fontos helyet kap a rokkant gyermekek oktatása, rehabilitációja, képzése és munkába helyezése. Nagy hangsúlyt kapott a prevenció kérdése is. Az ILO felhívta az államokat, a kormányzati és nem kormányzati szerveket, hogy fejtsenek ki minél aktívabb tevékenységet a hátrányos helyzetűek integrációja érdekében. A WCWB is felhívta tagszervezeteit, hogy a leghatékonyabban kapcsolódjanak be a rokkantak nemzetközi évének munkájába.

szervezeti élet

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

1981. február 19-én tanácskozást tartott szövetségünk központi elnöksége. Jelen voltak: dr. Bódi István főtitkár, Csengeri József, Gerdelics Ferenc, Kuminka Györgyné, Pinciczky György, dr. Sólymos Gyula, dr. Szabó Károly, dr. Szél Lajos, Szemerédi István, dr. Szigeti György, Zichó József elnökségi tagok, valamint Daru Geróné osztályvezető-helyettes, Barna Zoltán lapunk szerkesztője és a meghívott vendégek: dr. Poór Sándor, a Szociális Intézetek Központjának igazgatója és Dorkó Györgyné, a Vakok Állami Intézetének igazgatója.

Dr. Sólymos Gyula elnök megnyitotta a tanácskozást és bejelentette, hogy dr. Vas Tibor elnök betegsége

miatt nem tud jelen lenni. Ezután ismertette a napirendet és felkérte Dorkó Györgyné igazgatónőt, hogy tartsa meg beszámolóját a VERCS (Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja) munkájáról. A tájékoztatóból az elnökség részletesen megismerkedhetett a csoport munkájával, tudomást szerezhetett arról, hogy milyen képesítéssel rendelkező egyének végzik a vakok elemi rehabilitációját. A csoport 1980. április 1-én kezdte meg munkáját, azóta tíz fő rehabilitációját oldotta meg. A munkarehabilitáció természetesen még hátra van, amelyhez a szövetség nyújt segítséget. A vakok elemi rehabilitációjának kialakítása tizenhatal csökkenti az intézet férőhelyeit. Eb-

ből az következett, hogy szűkebbé vált az intézetben elhelyezett tanulók és dolgozók férőhelye. A rehabilitáció időtartalma három hónap, ezt meg is lehet hosszabítani. Az igazgatónő a szövetség segítségét kérte a szervezésben, a munkarehabilitációban. A Vakok intézetében élőkkel kapcsolatban elmondta, hogy új házirendet léptettek életbe, ez szükséges volt a fegyelem megszilárdítása érdekében. Részletesen tájékoztatta az elnökséget a tanulók helyzetéről, de az intézetben lakó dolgozók problémáival is foglalkozott.

A központi elnökség a tájékoztatót megvitatta, a felszólalásokból kicsendült az intézetben élő sorstársak iránti aggodalom, felszínre kerültek az ott lakókat foglalkoztató problémák és kérték azok megoldását. Az elhangzott kérdésekre dr. Poór Sándor és Dorkó Györgyné részletesen válaszolt. A második napirendi pontban a szövetség központi elnökségének munkatervét ismertették. Az el-

nökségi tagok előre írásban megkapták a munkatervet és a testület vita után azt elfogadta.

Ezután bejelentésekre került sor.

Dr. Bódi István főtitkár bejelentette, hogy külföldön a tagok úgyszólván szolidaritási alapra fizetnek be pénzüsszegeket, amelyeket egy-egy célfeladat megvalósítására lehet felhasználni. Az elnökség úgy foglalt állást, hogy nálunk is be kellene vezetni ezt a rendszert. Foglalkozott a központi elnökség továbbá azzal a bejelentéssel is, hogy Budapesten létrehozzák a látássérült értelmiségiek klubját. Remélhetőleg ez a törekvés eredményes lesz és összefogja majd a szellemi dolgozókat, akik javaslatokkal, jó ötleteikkel segítik majd a szövetség összmunkáját. Bejelentette továbbá a főtitkár, hogy március 5-én a szövetség székházában sajtótájékoztatót tartanak a rokkan-

tak nemzetközi évével kapcsolatban. (Lapunk szerkesztésének időpontjában az értekezlet már lezajlott, a találkozóról a későbbiekben részletesen beszámolunk.)

Az Egészségügyi Minisztérium jóváhagyólag vette tudomásul a segédeszköz-akció lebonyolításával kapcsolatban a központi elnökség felterjesztését, melynek értelmében a vakügyi segédeszközöket ismét 50%-os kedvezményrel juttathatjuk tagjaink részére. E kedvezmény pontírógépekre, síkírógépekre, orsós és kazetás magnetofonokra terjed ki. Az egy személyre számított jövedelemhatár — a személyi járadékot nem számítva — havi 2500 forint.

A központi elnökség jó egészséget és mielőbbi felgyógyulást kívánt dr. Vas Tibor elnöknek, majd Csengeri József alelnök bezárta az ülést.

Szemerédi István

az emberek életmódját. A vidék egyik része a Nagy-Sárrét, amely a Berettyó mentén terül el, a másik része pedig a Kőrösök menti Kis-Sárrét. A Nagy-Sárrét települései közül csak néhány hely: Füzesgyarmat, Dévaványa, Sárrétudvari, Zsáka. A Kis-Sárrét falvai közé tartozik Szeghalom, Darvas, Furta, és Mezősastól Sarkadig minden helység. A sárréti falvak a rét szélére, a mocsarakba, a folyók és a patakok partjára települtek. Egy-egy kiemelkedő szigetre is települtek falvak, így pl. Csökmő, Komádi és Szerep. Az árvíz azonban gyakran elmosta a töltéseket. A szájhagyomány azt regéli, hogy egyszer egy vándorló drótostót Udvariból átkutyagolt Szerepre. Ott megdrótozván a rábizott cseréptálat, korsókat, dolga végeztélve visszatért. Az udvariak incselkedve faggatták, miért nem ment tovább. A drótostót a fejét rázta, „arra már nincs út, Szerep a világ vége”. Mindmáig is lehet hallani ezt a szólás-mondást. K. Nagy Sándor író így emlékezik: „Mintegy 15 000 hold nádas borította az egész határt, a faluból is csak két helyről lehetett szárazföldre kijutni. Még a halottakat is csolnakon hordták a temetőbe. Valóban nagyszerű látvány lehetett azt a 40–50 csolnakot látni egy temetésen, amely előbb a templom mellett kötött ki, hova többnyire szintén csolnakon jártak. A házakat magas cölöpökre font vesszőkre építették, a vesszők közé sártapaszt használtak, amikor pedig jött az árvíz a holmikot felrakták a padlásra, s nyugodt szívvel nézték, hogy mosza ki a víz a falakat, hiszen a tapasztásra elég iszap maradt.”

A mi vidékünkön még a sárhajót is ismerték. Ez egy lapos fenekű csónak volt, lóval húzták, s reggelente ezen vitték az iskolába az utcabeli gyerekeket.

Szeghalom napjainkban várossá fejlődő járási székhely, a XIV. század elején Zoguholma néven már ismert volt. Állítólag Tas és Szabolcs ezen a vidéken akart átkelni a Kőrösökön. A XV. században Bucsa erdőségeiben még szarvasra is vadászhattak. A törökök nem tudták elfoglalni a Sárrét vidékét, elmerültek a mocsarakban.

Megyei szervezeteink életéből

TUDÓSÍTÁS SÁRRÉTRŐL

Kedves tudósítást kaptunk Szeghalom községből Högye Mihálytól, aki színes írásban nagy szeretettel mutatja be szűkebb hazáját, a Békés megyei Sárrét vidékét. Ezen a területen van a szeghalmi járás is. A járás községeiben élő sorstársak szövetségünk Békés megyei szervezetének szeghalmi körzeti csoportjához tartoznak. Örömmel adunk helyt lapunkban a körzetben élő tagtársak éleléről szóló tudósításnak.

„Eddigi klubéletünk azt bizonyítja, hogy érdemes volt foglalkozni a klub megalakításának gondolatával. Kívánjuk, hogy továbbra is érezze jól magát mindenki, aki megjelenik klubnapjaink programjain. Jóleső elégedettséggel gondoltunk az 1979-es évi kezdeményezésünkre, amely máig

tizenhét klubfoglalkozást eredményezett. Fontosnak tartottuk ezeket a klubnapokat, mert nemcsak felfigyeltek ránk, hanem az önmagunkkal való törődés is kialakult, mely lényeges sorstársi kapcsolataink erősítésében. A havi rendszeres összejövetelek közelebb hozták egymáshoz a nagy területen szétszórta, távol élő tagtársakat.

Szűkebb hazánk a Békés megyei szeghalmi járás. Ez a terület az a vidék, ahol a Kőrösök és a Berettyó az 1980-as árvíznél is riadalmat okoztak. Régi feljegyzésekből tudjuk, hogy miért neveztek el e tájat Sárrétnek. Szűcs Sándor egykori múzeumi igazgató — biharnagybajomi születésű író — művei, köztük a Régi magyar vizivilág című könyve a mai olvasónak is magyarázatot adnak a vidék elnevezésére. Ezt a területet azért nevezeték el Sárrétnek, mert ősidők óta egészen a múlt század derekáiig a víz, a mocsár határozta meg

A népi hagyományban sok monda, legenda él erről a tájról. Találkozónk alkalmával szívesen hallgatjuk a múlt elmékeit őrző írásokat, hiszen ezek nemcsak a régmúltat, hanem ifjúságunkat is felidéznek. Az ifjúságunkat, amikor nagyapáink a hegyes-orrú nádtörőkről, a bodon hajókról, a vízi fuvarosokról, a gyékényvágókról, a csikászokról, a nádalokról adták tovább a gyermekkorukban hallott igazi történeteket. A csökmői sárkányhúzás története, a gyalogári kurucok sorsa ma is mosolyra deríti a hallgatóságot. Mi szívesen hallgatjuk ezeket a régi történeteket, hiszen ezzel is bővülnek ismereteink arról a vidékről, ahol élünk. A községekben tartandó klubnapokon nemcsak múltunkat ismerjük meg, hanem egymáshoz is közelebb kerülünk. Szívesen beszélünk a tájról, ahol születünk, ahol élünk, hiszen ez a táj számunkra a hazát jelenti.

Minderről azért írtunk kicsit részletesebben, hogy a kedves olvasók közelebről is megismerhessék ezt a tájat, ahol a pákászok, csikászok vízi világa már a múlté, de még ma is járja a múlt idézése.

A SZEGHALMI KÖRZETI CSOPORT KLUBFOGLALKOZÁSAI 1981. ÁPRILISÁTÓL

Klubunk minden hónap második hétfőjén délelőtt fél kilenc órai kezdettel tartja összejövetelét.

Az 1981. évi rendezvényeink
színhelye és programja

Április 13-án, Szeghalom községben
a művelődési házban taggyűlés

Május 11-én, Szeghalomban az öregek
napközi otthonában jogi tanácsadás

Június 8-án, debreceni kirándulás és
fürdés

Július 13-án, kirándulás Egerbe és
fürdés

Augusztus 10-én, gyulai kirándulás
és fürdés

Szeptember 14-én, Vésztőn a művelődési
házban taggyűlés

Október 12-én, Füzesgyarmaton a
művelődési házban találkozás a
népzene kedvelőivel

November 9-én, Kőszeghalomban az
öreg napközi otthonában KRESZ-
oktatás

December 14-én, Szeghalomban a járási
könyvtárban búcsú az óévtől.

Az időpontok esetleges megváltozásáról mindenkit értesítünk.

AZ ELHATÁROZÁST TETT KÖVETTE A GYENGÉNLTÓK ÉS A VAKOK ÉRDEKÉBEN

(Megjelent a szegedi Délmagyarország című lapban.)

Nem beszélünk még a rokkantak évéről; 1979 decemberében amikor egy asztalhoz ült le a Szegedi Városi Tanács V. B. Egészségügyi Osztályának képviselője, valamint a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Csongrád megyei Szervezetének vezetője, hogy aláírják együttműködési megállapodásukat.

Mi indította közös munkálkodásra őket? Természetesen a szegedi vakok és gyengénlátók életkörülményeinek további javítása. A korábbi években is különös figyelmet szentelt az egészségügyi osztály a vakok szociálpolitikai megsegítésére. A megállapodás szerint vállalta azt is, hogy különböző fórumokon, a felnőttvédelmi szociális gondoskodásról tartott előadásokon szólnak a szövetség érdekvédelmi szerepéről, céljáról, a gyengénlátó embereknek nyújtott segítségről, hogy a rászorulóknak közül minél többen váljanak tagjává a szövetségnek. Az egészségügyi osztály följajánlotta, hogy soron kívül elintézik a hozzájuk forduló vakok ügyesbajos dolgait, és részt vesznek a fiatal és idős gyengénlátók felkutatásában.

A szövetség vállalta, hogy tagjaival ismerteti meg a felnőttvédelem, az anya- és gyermekvédelem szakembereit, részt vesznek sors társaik felderítésében, megsegítésükben. A szerződő felek kölcsönösen vállalták a személyi és kulturális kapcsolatok elmélyítését, egymás rendszeres tájékoztatását.

Egy év elteltével — a napokban — aktívaértekezleten gyűltek össze a szövetség tagjai, ahová meghívták az egészségügyi osztály vezetőjét is.

Egyebek között értékelték a tanács és a szövetség eddigi együttműködését is. Volt miről beszámolniuk: a Vakok és a Gyengénlátók Szövetségének érdekvédelmi szerepéről, céljáról tájékoztató előadásokat szervezett a tanács, rendkívüli segélyeket adott a szövetség által javasolt tagoknak, soronkívül intézték el egy-egy gyengénlátó szociális otthoni beutalását és személyi járadékát, de családi, szociális gondok megoldásában is segítettek. Közreműködtek abban, hogy szocialista brigádokkal vegye föl a kapcsolatot a szövetség, és társadalmi munkát kezdeményeztek a vakok Bocskai utcai helyiségének felújítására.

A szövetség elnöke — ígéretükhöz híven — előadásokat tartott a szakemberek részére a látásukat elvesztett emberekről, a teljes értékű életükhöz szükséges, sajátos ismeretekről. Kultúr csoportjuk szívesen adott műsort a szegedi szociális intézményekben, több alkalommal is. Sikeresen segítettek a fiatal és az egyedül élő, idős vak emberek felkutatásában, s ezért tanácsi jutalmat is kaptak.

Az idei esztendő a rokkantak nemzetközi éve. Az eddigiek szellemében, de még gazdagabb formában újítja meg együttműködését a Vakok és Gyengénlátók Szövetségének megyei szervezete, valamint a tanács vb egészségügyi osztálya — határozta el az aktívaértekezleten.

CH. Á.

BORSOD MEGYEI TUDÓSÍTÁS

Az 1980-as évet úgy tekinthetjük, hogy igazi nyarunk nem is volt. A természet rendje szerint azonban mégis csak elérkezett a szomorú ősz és a zord hideg tél. Megyei szervezeteink életében is nagyobb lett a nyüzsgés, mert a jó meleg helyiségünkben elbeszélgetve kellemesen eltelik néhány óra. Mindig vannak új célkitűzések új feladatok, amelyek új erőt és lendületet adnak az embernek. Közben az idő haladt a természet váltakozása szerint. Az ember életé-

ben is bekövetkezik az ősz. Idős sors-társaink gondjain, bajain igyekszünk segíteni, feledtetni velük az öregség nehéz helyzetét. Legutóbb öregek napját tartottunk, amely meleg baráti körben, jó hangulatban zajlott le. Kultúrcsoportunk igyekezett jó műsorral kellemessé tenni az estét.

Az időben tovább haladva elérkezett a karácsony, amely évszázadok óta a szeretet az együttérzés ünnepe. Örömeink gondjaink megosztására kapcsolatot teremtettünk a mozgássérültekkel. Velük közösen szerveztük meg december 20-án a fenyőfa ünnepséget. Jó volt egy kicsit elbeszélgetni közös gondjainkról, nehézségeinkről. Majd az ünnepség után sor került az ajándékok kiosztására. Régi szokás nálunk az, hogy a kereskedelmi vállalatok szervezetünket ilyen alkalmakkor megajándékozzák. Ünnepségeinken az ajándékozók is mindig képviseltetik magukat. Az év utolsó összejövételén visszapillantottunk az eltelt esztendőre. Felidéztük örömeinket, gondjainkat. Fájdalommal emlékeztünk azokra, akik már örökre eltávoztak közülünk.

Bizakodással tekintünk az 1981-es év elé, reméljük több örömet és kevesebb bánatot tartogat számunkra.

Réti Nagy Pál

TUDÓSÍTÁS HEVES MEGYÉBŐL

1980. december 13-án ünnepi aktívaülést tartottunk Egerben a Platan Étteremben abból az alkalomból, hogy 15 évvel ezelőtt 1965. december 13-án alakult meg szövetségünk Heves megyei szervezete.

Az ünnepségen részt vettek a városok és községek körzeti megbízott aktívái, akiknek a munkája igen fontos egyesületünk életében, mert megyei szervezetünk vezetősége rajtuk keresztül tart kapcsolatot a megyében élő kb. 700 sorstárssal. Az eseményen jelen voltak szövetségünk központjának, az Egri Városi Tanács Szociálpolitikai csoportjának és a Borsod megyei szervezetnek a képviselői is.

Az ünnepi ülést Hanuszka József, megyei szervezetünk titkára nyitotta meg. Megemlékezett az alapítótagokról, majd tömören összefoglalta szervezetünk 15 éves fennállása alatt végzett munkáját és az elért eredményeket. Ezután felkérte dr. Bódi Istvánt, szövetségünk főtitkárát, hogy a kiváló munkát végzett aktíváknak adja át az elismerést jelentő kitüntetések. Egy sorstárs és egy pártolótag Braille-emlékérmet, csaknem 80 személy pedig elismerő emléklapot kapott. Megyei szervezetünk titkára minden kitüntetésben részesített tagtársnak emlékként még egy szép virágvázát is adott. Ezeket a vázákat a Parádsasvári Üveggyár KISZ-szervezete és brigádtagjai kedvezményesen áron készítették megyei szervezetünk

részére. A főtitkár elvtárs köszönetet mondott valamennyi jelenlevőnek a jó munkáért és kérte a további támogatást a szervezet érdekében. A jövőbeni munkához erőt, egészséget kívánt.

Ezután közös ebéden vettünk részt. Ebéd után négytagú zenekarunk szórakoztatta az esemény résztvevőit. Jó hangulatban folyt a beszélgetés a vendégek és a sorstársak között. A zenekar muzsikája hamarosan táncra szólította a vidám társaságot. A délutáni szórakozás az esti órákig tartott. Az ünnepség résztvevői egy szép nap emlékével tértek haza otthonaikba.

Göbölös István
megyei elnökségi tag

egészségügy

KISS JÁNOS

Néhány szó a pszichológiáról

A legtöbb tudomány megnevezése félreérthetetlenül magába foglalja azt a területet, amellyel foglalkozik.

A régészet például nem szorul magyarázatra. Mindenki számára világos, hogy sajátos eszközeivel a régimúlt leleteit vizsgálja, kiegészítve ezzel a történelemtudományokat. Az orvostudomány magyarázata is egyszerű, hiszen egyértelmű, hogy a gyógyítás módszereit vizsgálja.

A pszichológia magyarul lélektan, görög eredetű szó. Jelentése psziché — lélek, lógosz — tudomány szavakból tevődik össze. Ez a megjelölés, mint látható nem fedi a valóságot. Lélek ugyanis önállóan nem létező jelenség, sőt a marxizmus tudománya egyértelműen bebizonyította, hogy a vallásos alapokon nyugvó filozófiai irányzatokban léleknek tartott jelenség nem más, mint az idegrendszer sajátos megnyilvánulása.

A vallásos szemlélet, a különböző vallások egymástól eltérő módon ketté választják az úgynevezett isteni lelket és az ettől teljes mértékben elkülönülő testet. Vannak keleti eredetű vallások, amelyek a lélekvándorlásról elmélkednek. Eszerint a test elpusztulása után a lélek

új testbe költözik. A keresztény tanok szerint a lélek az anyagtalan, a láthatatlan, az egész világmindenséget irányító isten adománya.

Sokan fölvetik a kérdést, vajon mi tette szükségessé, miért alakult ki ősidők óta ez a kettős szemlélet a lélek és a test különválásáról. Az ember az egyetlen olyan élőlény, aki nemcsak tapasztalja társai halálát, hanem tudja is annak bekövetkezését.

Természetesen a haláltudat kialakulását megelőzi a fejlődés során a tudat megjelenése. A tudat, mint az közismert az anyag legmagasabb rendű működési formája, megjelenése. Tulajdonképpen a tudat nem más, mint az idegrendszer, döntően az agykéreg működésének terméke. A tudat megjelenése lehetővé teszi az ember számára, hogy az állatoktól eltérően egy új magasabb rendű szabályozási formával a természethez való viszonyát átalakítsa, majd később az őt körülvevő természetet is megváltoztassa.

Voltaképpen a haláltudat teremtette meg az emberi vágyvilágban a halhatatlan lelket. Ennek a képzeleti formának két funkciója van. Az

DR. FALVAI FERENC

A lakásügyi rendelkezések módosítása

Ez év január 1-én lépett hatályba az 50/1980. Korm. sz. rendelet, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb jogszabályok a hatályos lakásügyi rendelkezések módosításáról. E rendelkezések számos változást hoznak a lakásigény mértékéről, a lakásashasználatbavételi díjról, továbbá a bérleti jogviszony folytatásáról.

A lakásbérlet szempontjából alapvető kérdés a lakásigény mértéke. E vonatkozásban fontos változás, hogy fiatal házaspárok esetében mód lesz legfeljebb két gyermeknél többetlakás igény figyelembevételére akkor, ha a fiatal házaspár emeletráépítés, tetőtér beépítés, vagy egyéb hasonló formában vállalja új lakás létesítését, vagy pedig a fiatal házaspár a bérlő halála esetén folytatni kívánja a bérleti jogviszonyt. E két esetben két születendő gyermek lakásigénye is figyelembe veendő.

A lakásigény soronkívüli kielégítéséről rendelkezik az újabb szabály abban az esetben, ha a bérlő bérleti jogának korábbi lemondása folytán szociális intézménybe, pl. nyugdíjasházba vonult, majd innen kiköltözni szándékozik és újból kéri a bérlakás biztosítását.

Változást tartalmaz a jogszabály a bérbeszámítási jog tekintetében is. Amennyiben ugyanis a bérlő a lakás átadásakor észlelt hibák, hiányosságok megszüntetéséről a bérbeadó helyett maga gondoskodik, vagy pedig a bérbeadót terhelő egyéb munkát elvégeztetett, költségeinek megtérítését egy összegben nem követelheti. Ilyen joga van továbbá a bérlőnek, ha a lakás átalakításával, vagy korszerűsítésével a lakás alapterületét, vagy komfort fokozatát növelte, vagy pedig a bérleményt központi fűtéssel, meleg vízzel látta el. Ezekben az esetekben a bérbeszámítási jog a teljes összegre megilleti a bérlőt, ezt a bérleti díj 100 százalékának erejéig gyakorolhatja. (Eddig ez a jog csak 75%-ig terjedt.)

egyik a halálfélelem csökkentése, a gyász elviselése. A másik funkciója már egy kissé bonyolultabb. A társadalmak történetében, s az egyéni sorsok alakulásában az emberek rendkívül sok igazságtalanságot tapasztaltak. A felső isteni hatalmak igazságszolgáltatásától várták a megnyugvást, a lélek túlvilági létezésében úgy érezték, hogy amit a földi élet során nem kaphattak meg, azt a túlvilágon pótolhatják.

Már az ókori görög filozófusok között is voltak olyan gondolkodók, akik, bár természettudományi bizonyítékok hiányában naiv módon szembeszálltak a lélekfogalom idealista, vagyis anyagon kívüli anyagfeletti értelmezésével.

Herakleitos szerint a lélek tűzgyolyszerű képződmény. A lélek fejlődése pedig nem más, mint ennek a tűzgyolynak a kialakulása, amely a nedves állapottól indul fokozatos kiszáradással és felmelegedéssel.

A materialista filozófia nem ismeri el az anyagtalan lelket. Az embert pszicho-somatikus egységes egésznek tartja, ami nem zárja ki a lelki működések létezését, de ezt csak a testi működésekkel együtt tartja elképzelhetőnek.

Ebből azonban jogosan következik az a kérdés, hogy mi a pszichikum, milyen működések zajlanak le az idegrendszerben akkor, amikor lelki jelenségekről beszélünk. Az emberi szervezet folyamatait sorra véve az idegrendszer működése az a terület amelyről még keveset tudunk. Az idegéletteni kutatások ugyan sok részletet feltártak, de rengeteg még a fehér folt. Nem tudjuk pl. hogy a figyelem során, mint — lelki jelenség során — az idegsejtekben milyen változások jönnek létre. Ugyanígy alig tudunk valamit arról, hogy mi zajlik le az agyban az emlékezés művelete során. Azt mondhatnók ezek alapján, milyen tudomány az, amelynek alapjait alig ismerjük, mégis épülő várának termeiben bolyongunk, nem félve attól, hogy összeomlik.

Ez a felemás helyzet első látásra igen furcsa, de tudnunk kell, hogy a lelki működések tanulmányozása során igen sok szabályszerűséget sikerült már feltárni. A pszichikus működések mindegyike az emberi szabályozás egy új formájának tekinthető.

Az élő szervezet állandó kapcsolatban van az őt körülvevő környezet-

tel. Ahhoz, hogy fennmaradhasson állandóan ki kell védenie környezetének ránézve káros hatásait, mondhatjuk úgy is, hogy szabályozott egyensúlyt kell kialakítania környezetével. Természetesen a környezeti rászabályozást úgy kell végrehajtania, hogy önmaga belső működései épp úgy egyensúlyban legyenek egymással, mint az egész élőlény a környezetével, tágabb értelemben a világgal. A szabályozás kezdetleges formájával az úgynevezett humorális szabályozással az egysejtűek világában már találkozunk. Ennek a folyadék kiegyensúlyozásnak bonyolultabb változata a keringés, beleértve a vérkeringést is.

Ennél magasabb rendű szabályozás a hormonális reguláció, ahol szintén folyadékokkal ugyan, de bonyolultabb működések irányítása válik lehetővé. A következő szabályozási forma az idegi neuralis szabályozás, amelynek segítségével a környezeti hatások gyors reagálására nyílik nagy lehetőség. Az embernél ezt folytatja egy az idegrendszer működéséből következő bonyolultabb szabályozási forma, a pszichikus működés. Az egyes szabályozási típusok minőségbeli különbséget jelentenek, amiből következik, hogy az egyes regulációs formákban sajátos, az előzőktől eltérő szabályszerűségek uralkodnak. Ez a tény azonban nem tagadja a biológiai egység örök törvényét. A szabályozásokra vonatkozó törvényszerűségeket úgyanúgy kell érteni, mint a fizikában alkalmazott összefüggéseket. Az atomon belül ugyanúgy a fizikai törvények uralkodnak, mint a mechanikai mozgások világában, de mind kettőben mások az egymással szemben álló erők az az a két fizikai rendszerben minőségi különbség figyelhető meg.

Az eddigi okfejtés talán kissé bonyolultnak tűnik, ám világosan látható, hogy a pszichológia összefüggéseit a minőségi ugrás következtében nem lehet idegéletteni jelenségekkel megmagyarázni. Szükség van tehát egy olyan tudományra, amely a lelki jelenségek törvényeivel foglalkozik.

A pszichológia aránylag fiatal tudomány, nyugodtan kimondhatjuk, nagy jövő és sok feladat megoldása vár rá, különösen ha figyelembe vesszük az ember és környezete sokszor egyre diszharmónikusabb viszonyát. Ennek a kérdésnek a taglalása már meghaladná e cikk kereteit.

A bérleti jogviszony folytatása szempontjából új rendelkezés, hogy a bérlő halála esetén az elhalt bérlő gyermeke a lakásbérleti jogviszonyt más arra jogosult bentlakó személy hiányában akkor is folytathatja, ha a bérlő halálakor nem lakott ugyan a lakásban, de másutt nincs lakása, továbbá a bérlő halála előtt már lakásigénylését a lakásügyi hatóságnál előterjesztette.

Az újabb szabály szerint az elhalt bérlő eltartója akkor folytathatja a lakásbérleti jogviszonyt, ha a tartási szerződés jóváhagyásától a bérlő haláláig legalább egy év eltelt és az eltartó a bérlő halálakor már legalább egy éve állandó jelleggel a lakásban lakott és tartási kötelezettségét teljesítette. E három előfeltételnek együttesen kell meglenni a bérleti jogviszony folytatásához. (E határidő eddig 6 hónap volt.) Amennyiben a lakásügyi hatóság a lakásbérleti jogviszony folytatására vonatkozó igényt nem ismeri el, a kérelmező az új jogszabály szerint 90 napos jogvesztő határidőn belül kérheti a bíróságtól a bérleti jogviszony folytatásának elismerését.

Amennyiben a lakás bérlője bérleti jogáról a tanács javára lemond, úgy a lakáshasználatbavételi díj háromszorosát kapja meg. A lakáshasználatbavételi díj mértékét egyébként módosították az új rendelkezések és azokat felemelt összegben állapították meg. Ennek megfelelően pl. egy komfortos egyszobás lakás esetében ennek mértéke 28 000,— Ft, kétszobás lakás esetében 44 000,— Ft.

Új rendelkezést tartalmaz az új jogszabály a bérlőtársnak minősülő elvált házastársak lakásügyi problémájának rendezésére is. Ezzel kapcsolatosan úgy rendelkezik, hogy a volt házastársak egyikének kérelmére a bíróság a bérlőtársi jogviszonyt akkor is megszüntetheti, ha a közös lakást két másik lakásra el lehet cserélni és a volt másik házastárs a lakáscsere folytán megfelelő lakáshoz jut. A megfelelőség kérdésében a jogszabály úgy rendelkezik, hogy egy komfortfokozattal alacsonyabb is lehet a felajánlott cserelakás, a szobák számának azonban a lakásigény minimumának mértékét ki kell elégítenie. A bíróság az ilyen jogvitában az ügy összes körülményei

alapján arra törekszik, hogy az ilyen jogviszonyt megszüntesse és mindkét bérlőt külön lakásba helyezze el.

Új rendelkezést tartalmaz a jogszabály a lakásban jogcím nélkül lakó rosszhiszemű személy, illetve a vele együttlakó személyek magatartása miatt szükségessé váló sürgős kiköltöztetés tekintetében. Amennyiben ugyanis a szocialista együttélés szabályainak megsértése folytán ilyen intézkedés szükségessége áll fenn, arra kötelezhető az ilyen rosszhiszemű személy, hogy költözzék az elhelyezésére más városban biztosított lakásba, illetőleg amennyiben ilyenrel rendelkezik, a más városban levő, de tulajdonában álló beköltözhető lakásba.

A lakáscsere folytán is értékes la-

kóterületek szabadulhatnak fel, a jogszabály ezért ösztönözni kívánja a lakáscseréket. Ennek érdekében úgy rendelkezik, hogy az a bérlő, aki nagyobb lakást a tanács közreműködésével kisebb lakásra cseréli, a többlakásosról való lemondása folytán a többlakásosra eső lakáshasználatbavételi díj kétszeresére tarthat igényt. A lakáscsere szervezése érdekében további hatékony intézkedések szükségesek. E vonatkozásban várhatóan a főváros területén a Fővárosi Ingatlankezelő Vállalat kap hatáskört. Kívánatos lenne, hogy az erre vonatkozó irányelvek mielőbb kidolgozásra kerüljenek és ennek alapján valóban hatékonyan meginduljon a szervezett és anyagilag ösztönzött lakáscsere.

GERDELICS FERENC

A Déli pályaudvar

A Déli Vasút Társaság, mint magántársaság 1862-ben alakult meg és a Balaton északi partja felé irányuló forgalomhoz építette ki a vasutat. Ezt követően helyezték üzembe az első pályaudvart. Az úgynevezett fejállomás a megnövekedett forgalmat később nem volt képes lebonyolítani, ezért építették meg 1973-ban a jelenlegi 12 vágányos modern pályaudvart.

A vonatok a peronról a síneken való áthaladás nélkül közelíthetők meg. A létesítményhez korszerű aluljárórendszer csatlakozik, melyen keresztül megközelíthető a kelet-nyugati metró végállomása, a 18-as, az 59-es és a 61-es villamos megállója; a 12-es a 21-es, a 39-es autóbuszok megállója és az autóparkoló. A pályaudvar peronjáról közvetlenül érhető el a taxi-állomás és a 12-es autóbusz megállója, ahonnan a Margit-híd felé lehet utazni. Az aluljáróból felvezető lépcső mellett jegypénztárak és az Utasellátó Étterem található. Az

objektum közvetlen közelében korszerű ABC áruház is építettek. A Déli pályaudvarról indulnak a dunántúli vonalakon közlekedő vonatok, kivéve a győr-hegyeshalmi, valamint az esztergomi vonatokat. A pályaudvar utasforgalma főleg a nyári időszakban nagy. Ilyenkor sok bosszúságot okoz a jegypénztáraknál a hosszú sorbanállás, ezért célszerű, ha a jegyeket az utasok előre megváltják.

Budapesten a VI. kerületi Népköztársaság útja 35. szám alatt működik a MÁV menetjegyirodája, ahol lehetőség van különösebb sorbanállás nélkül a menetjegyek és a helyjegyek megváltására. Megközelíthető a 70-es, 78-as trolibuszszal, valamint az 1-es, 4-es autóbusszal és a milleniumi földalatti vasúttal; bejárat a Népköztársaság útja felől. Itt minden bel- és külföldi utazáshoz megválthatók a jegyek. Csak a teljesség kedvéért említjük, hogy a kijelölt IBUSZ irodákban is válthatók elővételben menetjegyek.

HUBAY BERTALAN:

**A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL
KÖZLEKEDŐK
SZAKCSOPORTJÁNAK
HÍRADÓJA**

Amit a vakvezető kutyáról tudni kell

Sorozatunk előző közleményében már képet adtunk a vezetőkutya kiválasztásának néhány szempontjáról. Jeleztük azonban, hogy az alkalmasság nyolc ismérve mellett figyelemmel kell lenni a vezetendő személy egyéniségére, adottságaira is. Le kell szögeznünk, hogy a kutyával való közlekedés biztonságossága nem kizárólag azon múlik, hogy a vezetőkutya adottságaiban és kiképzésében a kívánalmaknak maradéktalanul megfelel-e. A vezetőkutyaival való közlekedés biztonsága a vezetett személytől, a vak embertől is függ. Nyugodtan ki merem jelenteni, hogy a kutyával való biztonságos közlekedés „csapatmunka”, amelyből mindkét fél: az ember és a kutya egyforma arányban veszi ki a részét.

Ennek a megállapításnak ismertetésben nyugodtan mondhatjuk azt is, hogy a vezetőkutya és a vezetett vak ember alapvető adottságainak egyezniük kell. Mit értünk ez alatt? Egy magastermetű egyén meg se próbálkozzék egy viszonylag kistermetű vezetőkutyaival kísérletezni. Hiszen a kutya a testére szíjazott vezetőhám kantárjánál fogva vezeti gazdáját. Ez a kantár (vagy vezetőpatkó) nem lehet hosszabb 30–40 cm-nél annak veszélye nélkül, hogy a vak ember és a vezetőkutya közötti kontaktus biztonsága kárt ne szenvedjen. Ennek a fordítottja szintén a biztonságos kapcsolat megteremtését veszé-

lyezteti. A legideálisabb az, ha a vezetendő személy lefelé és kissé részletesen előrenyújtott kézzel kényelmesen tudja markolni a vezetőkutya szerelésén levő kantárt vagy másnéven vezetőpatkót. Annál is inkább, mert ezen keresztül érzékeli a kutya testmozdulatait, amelyek számára meghatározó jelentőségűek. A kiválasztásnál föltétlenül figyelembe kell venni a vezetendő személy temperamentumát, járásmódját is. Egy idősebb, vagy lassabb járású ember nyugodtabb, lassabban mozgó kutyát keressen magának, mert egy gyorsmenetű mozgékonyabb állat nagyon húzza a gazdáját, aminek következtében hamar kifáradnak mindketten mind fizikailag, mind idegrendszerileg és ez a közlekedési biztonság rovására mehet. Fordított esetben a lassan mozgó kutya hátráltatja mozgékonyabb gazdájának haladási ütemét, aminek következménye szintén a biztonság rovására megy. Az ideális állapot az, ha a kutya menetközben gyengén húzza a gazdáját, ez azonban 1 kg húzóerőnél több semmiesetre se legyen. Aki még nem közlekedett vezetőkutyaival az minden esetre számoljon azzal, hogy közlekedési sebessége a bottal való közlekedés sebességét jóval meghaladja és a vezetőkutyaival történő 4–5 hónapos összeszokás után nemhogy eléri egy jól látó ember menetsebességét, hanem meg is haladja.

Ezek után néhány szót azokról a kutya fajtákról, amelyeknek példányai hazánkban is könnyűszerrel beszerezhetők. Elsősorban a németjuhász fajtát kell említenuk, mivel nálunk ez a legelterjedtebb olyan kutya fajta, amelyik testméreteinél, tanulékonyágánál és egyéb idegrendszeri adottságainál fogva a legalkalmasabb vezetési célra. Mint szolgálati és munkakutyát ezt a fajtát alkalmazza a rendőrség és a honvédség is. Mivel tenyésztése az ország egész területén elterjedt, viszonylag könnyen és olcsón beszerezhető. A szövetség által üzemelte-

tett kutya iskolában is ezt a fajtát képezik ki. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy más kutya fajta nem alkalmas vakvezetésre, vagy éppen azt, hogy a németjuhász kutya a legalkalmasabb. A már szolgálatban levő mintegy 35–40 vakvezető kutya között találunk kuvaszokat, újfundlandi kutyákat, dán és német doggakat és ardeile-terriereket is. Ezeknek a fajtáknak a beszerzése azonban nehezebb és az áruk is jóval magasabb.

Végezetül néhány jótanács azok részére, akik egyénileg akarnak a maguk részére vezetőkutya betanítani s e célból állatot beszerezni.

1. Kutya csak megbízható helyről, bejegyzett tenyésztőtől vásároljunk.

2. A vételnél kössünk ki legalább egy hónapos próbaidőt, ami alatt a kutya vezetésre való alkalmasságáról meggyőződhetünk.

3. Megbízható kutya szakértő véleményét kérjük ki, illetve a vételben való közreműködésre kérjük fel. Erre kérjük a kutya kiképző iskola szakembereinek segítségét.

Kiss József

*

A kutyák kiválasztása

A tavalyi évben helyrehozott Csepeli Vakvezető Kutya kiképző Iskolában megindult az oktató munka. Ebbe a felelősségteljes munkába enged betekintést az a sorozat, melyet Zaharovics Mihály, az iskola vezető oktatója ad közre.

*

A kutyák kiválasztása erre a speciálisan összetett feladatra igen nehéz, csak nagyon kevés kutya, illetve kutya fajta felel meg a mi követelményünknek. Ezért a BM kutya-átvételein próbáljuk beszerezni a ve-

NE KÖZLEKEDJ FEHÉR BOT NÉLKÜL!

zetésre alkalmas kutyákat, mivel itt van a legnagyobb választék jó idegrendszerű kutyákból. Az átvételnél csak németjuhász fajtájú, nagytestű és szuka ivarú állatok jönnek számításba, mert ezek a legalkalmasabbak a szakirodalom és a mi gyakorlatunk szerint is. A vásárlásnál az első, amit megfigyelünk, hogy mi-ként reagál a kutya a hangos, váratlan zajokra, zörejekre. Erre a vizsgálatra egy karbid ágyut használunk többek között, amely robbanásszerű hangot ad. Az ágyut többször, különböző időközönként „sütjük” el. A következő próba alatt alapjáraton működő gépkocsik mellett vezetjük el az ebet és időnként nagyobb gázfröccsöket adatunk a gépkocsivezetővel. Ezalatt azt vizsgáljuk, hogy a kutya hogyan reagál a hang- és zajhatásokra. Ha félelem nélkül, illetve közömbösen viselkedik, ezt a próbát is jól kiállta.

Ezek után emberek és kutyák között sétáltatjuk, fektetjük és ültetjük. Ilyenkor a megfigyelés célja az, hogy olyan kutyákat válasszunk ki, amelyek emberszeretőek, jóindulatúak, nem verekedőek, vagyis nyugodt, kiegyensúlyozott idegrendszerű egyedek legyenek.

Ugyanezt célozza a következő próba is, amikor váratlan szituációknak tesszük ki az állatot, például automata esernyőt nyitunk ki a kutyával szemben, vagy hirtelen megbotlunk mellette stb.

Az említett vizsgálatokkal befejezzük az állat idegrendszerével kapcsolatos megfigyeléseket.

Most már csak az állatorvos bevonásával történő alkati vizsgálatok vannak hátra. Ennél a vizsgálatnál a munkával igen szorosan kapcsolódó problémákat kívánjuk kiszűrni, pl.: diszplázia (csípőizületi ficam), fogazathiba. A teljesség kedvéért még megemlítjük a szemszín (pigmentáltság) és a járás vizsgálatát, amelyek igen sok segítséget adnak a kutyák kiválasztásánál. Az eddigi vizsgálatok már majdnem teljes képet adnak az egyes egyedekről.

Már csak az utolsó szempont van hátra az eb kiválasztásánál: a külleme. A leendő kutyatulajdonosnak nem mindegy, hogy környezete mi-ként fogadja segítőtársát, a vakvezető kutyát. Az esztétikus megjelenésű állat több megértést és szeretetet

NŐK RÉSZÉRE

VÁRADI PÉTERNÉ

A Magyar Rádió „Kossuth” szocialista brigádja

1981. február 9-én találkoztunk a brigáddal, egy híján teljes létszám-ban. Klubdélelőttre invitáltuk a brigád tagjait szövetségünk székházába.

A brigád már megfordult nálunk 1978-ban is szövetségünk megalakulása 60. évfordulójának ünnepén, csak akkor még nem voltam a házban.

— Mióta is tart ez a rendkívül szoros kapcsolat? — Teszem fel a kérdést a leggyakrabban látott brigádtagnak; „Rudinak”, teljes nevén: Rudolf Ferencnének.

— 1978. február 24-én ellátogat-tunk a vakok szövetségébe, mivel tudomásunkra jutott, hogy a szövetségnek hangoskönyvtára van, amely egy kis kibővítésre szorul. Első látogatásunkkor megismerkedtünk a szövetség vezetőivel, s a stúdió munkájával. Azóta kb. 600 óra anyagot készítettünk a szövetség stúdiójának. Segítséget nyújtottunk a stúdió magnetofon vásárlásában és üzembe helyezésében, továbbá részt vettünk a hangoskönyvtár anyagának selejtezé-

sében. A megbízást az első átjátszás-ra osztályvezetőnkől, Kózel Miklóstól kaptuk. A kapcsolatfelvétel után már hamarosan és azóta is folyamatosan készülnek az átjátszások.

— 1980-ban — egészítem ki a be-számolót — 53 művet játszottak át a brigád dolgozói: ezek között van szépirodalmi mű, rádiójáték, zenei darab, ismeretterjesztő előadás, gyermekműsor (mese); a választék igen gazdag, s egyre bővül a brigád jóvoltából.

— A szövetségtől több esetben kaptunk ajándékba könyvet, hangversenyjegyet, valamint 1979. október 20-án a Braille-emlékérmet — folytatódik tovább a beszélgetés. A Magyar Rádióban 1977. november 2-án a „szocialista brigád” címet, 1978. október 3-án a „Zöldkoszorús szocialista brigád” és 1979. október 6-án az „Ezüstkoszorús szocialista brigád” kitüntetését kaptuk. 1976-ban alakultunk meg, rájöttünk, hogy kis munkacsoportban jobban segíthetünk egymásnak, ezáltal jobb minőségű,

kap majd a környezetétől, ezért is törekedünk arra, hogy lehetőleg szép, jól ápolt kutyákat vegyünk, amelyekkel öröm lesz leélni együtt majd egy évtizedet is az új tulajdonosnak.

Mindezeket azért írtuk le, hogy minél több bizalmat, segítőt, támogatót szerezzünk a vakvezető kutyaképzés ügyének. Szeretnénk a továbbiakban az iskola és az olvasók kapcsolatát szorosabbá tenni.

Ezután havonta tájékoztatjuk Olvosóinkat a kutyaiskola életéről. Várjuk az érdeklődők levelét, hozzászó-

lását. Minden, a vakvezető kutyával kapcsolatos kérdésre, lehetőségünk-höz képest levélben válaszolunk.

Zaharovics Mihály
VKI vezetője

*

Várjuk a Sorstársak vezetőkutya igényeit, írásban az iskola címére, vagy telefonon: 337-760 Kiss József száman.

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak - magnóról

Legutóbbi írásomban a mágneses hangrögzítéssel kapcsolatban a magnófej működését és kialakítását ismertettem. Ez a különleges formájú elektromágneses jelek formájában a szalagra a mikrofon által elektromos jellé átalakított hangot illetve lejátszásnál ez alakítja a szalag mágnesesen tárolt jeleit elektromos jelekké. A lejátszással és a felvétellel kapcsolatban különböző prospektusokból vagy a szakirodalomból ismerős lehet néhány kifejezés. Ezekről fogok az alábbiakban írni; először most a felvételtől.

Már többször írtam arról, hogy az előbb említett átalakítások során a torzítás kiküszöbölése végett, az eredeti hangjelenség légritkulás, -sűrűsödés közti átmeneteinek módját, jellegét szigorúan megegyező módon kell átvinnünk. Felvételnél tehát a hangot hűségesen követő, megfelelő erősségű, arányos nagyságú mágneseknek kell a szalagon kialakulniuk. Sajnos a mágneses anyagok tulajdonsága olyan, hogy ha egyenletesen növeljük az őket mágnesező teret, akkor csak egy tartományban válnak azzal arányos erősségű mágnessé. Ha egy magnószalagot mágnesezni kezdünk a semleges mágnességtől valmely polaritás irányába, egy kezdeti szakaszon nem arányosan őrzi meg a mágnesező áram nagyságát. Ha ezt az áramot tovább növeljük, egy érték után már az áram változásával arányosan változó erősségű mágneses ré-

hibamentes munkát tudunk végezni. Ennek érdekében szoros kapcsolatot tartunk fenn a rádió falain kívül is; kirándulás, mozi, színház és egyéb közös programok. Brigádunkban jó közösségi szellem alakult ki, jó az együttműködés. Feladataink közé tartozik a szakmai és politikai továbbképzés és nyugdíjasaink patronálása: a „Modulációs” brigáddal karöltve minden esztendőben karácsonykor meghívjuk őket egy kis frissítőre és beszélgetésre.

— Ez a jó közösségi szellem valóban létezik, sőt a gyakorlatban mi, a szövetség dolgozói is tapasztalhatuk, közvetlenségük, jókedvük megkönnyítette a személyes ismerkedést. Hangoskönyvtárunk dolgozói az olvasók igényeit felmérve az elkövetkező időben is kéri a rádiósoktól a felvételeket. Ez a brigád bebizonyította, hogyan lehet a munkában és az emberi kapcsolatokban egyaránt jól együttműködni.

*A Kossuth brigád
1978. február 24-én
szövetségünkben*

*Az 1981. február 9-i klubnapon
a Kossuth brigád
és szövetségünk dolgozói*

szecskék keletkeznek. Ez egy bizonyos határig így is marad, majd egy felső áramértéken túl ismét aránytalanul követik az „emlékező” mágnesrészecskék a mágnesező áram nagyságát.

Ha tehát, az elektromos-mágneses átalakítás során meg akarjuk őrizni az eredeti hangjelenség átmeneteit, úgy a szalagot csak e két érték közötti arányos „lineáris” szakaszban szabad mágnesoznünk. A levegő sűrűsödését, ritkulását eredetileg a mágnesrészecskék fokozatosan észak—déliről dél-északivá forduló polaritásváltása őrizte a szalagon. Viszont, az előzőkből kiderül, hogy a teljes polaritásváltás során a nulla mágnes-

zetség határterületére is kerül a szalag, és mágnességével itt aránytalanul követi a hangnak megfelelően alakuló, ilyen erősségű és irányú mágnesező áramot. Hogy ezt elkerüljék, nem úgy mágneseznek, hogy a szalag részecskéi pólust váltsanak. A fejen eleve átfolyatnak egy olyan nagyságú áramot, amely az előbb említett arányos szakaszban állandóan mágnesezi a szalagot. A hangáram a levegő sűrűsödésének és ritkulásának megfelelően, hol pozitív, hol negatív irányba folyik. Pozitív irányban hozzáadódik ehhez az eleve átfolyó áramhoz, negatív irányban csökkenti azt. Most már csak arra kell ügyelnünk,

hogy egyik irányban sem juttathatja a mágnesezés mértékét a nem arányos szakaszba. Így ennek az előmágnesező áramnak megfelelő mágneses szemcsék egy állandó szintet képviselnek a szalagon, melyek a hangáramnak megfelelően erősödnek és gyengülnek. Le is írtam a szót pontosabban az ezzel jelölt eljárást, mely a mágnesezhető anyagoknak a hangrögzítéshez nem megfelelő tulajdonságát kiküszöböli: az előmágnesezés. Felfedezése annak idején lehetővé tette, hogy a mágneses hangrögzítés meginduljon a minőségi fejlődés felé. Következő írásomban ennek további ismertetését fogom folytatni.

John Barrington második élete

Írta: Rác Lilla

Mióta a kórházból megjött, nem engedték le az utcára, még rövid sétára sem. Eleinte az ablakban üldögélt a nagy karosszékben, süttette magát a koratavaszi nappal. Lustán elpihentette kissé lesoványodott testét, lehunyta szemét és öntudatlan jóérzéssel fogta fel újra és újra a saját létezését. Haarword főorvos naponta eljött. Hatalmas kocsija a kertkapunál állt meg. A bejáratnál azonnal ott termett néhány bábásmészakodó, először a kocsit és a kocsiból kilépő orvost vették szemügyre, aztán tekintetük végigpásztázta a szép, emeletes sárga családi ház csukott ablakait és ha őt megpillantották, mosolyogva integettek.

Ezt nem szerette. Ilyenkor behúzódott és hirtelen nagyon fáradtnak érezte magát. Ezt Haarword is megértette és beleegyezett, hogy később, ha már megerősödik, elutazhatnak Helénnel valahova, de úgy látták jónak, ha az első heteket otthonában tölti.

A környék eléggé csendes volt, főútvonaltól távol, csupa kertés családi ház sorakozott az utcácskában. Az utca felfelé, a domb felé emelkedni kezdett és galagonyasövényvel szegett gyalogútnban folytatódott egészen az erdő széléig. Reggelenként madárének ébresztette, a ház valamelyik szobájába mindig besütött a nap és amint a tél lassan elmúlt, a nap is egyre tovább

időzött a hálószoza keletre néző ablakában és falain. Áprilisban hirtelen kizöldültek a bokrok és a fák a kertben és akkor úgy érezte, hogy nagyon vágyik már arra, hogy a kert sárga-salagos útjain sétálgathasson és lepihenhessen a kis kerti lugasban. De Haaword könyörtelen volt.

— Ebben a hónapban még nagyon változó az idő — mondta — és könnyen jöhet egy meghülés. Ezt nem szabad megkockáztatnunk.

Azt azonban megengedte, hogy a déli erkélyre kiülhessen ebéd előtt egy órára. Az nagyszerű volt. Az erkély rácsára leszállt egy rigó, kis fényes szemével nyugtalanul nézegetett körül, majd hirtelen elröppent. Lent a szomszéd kertben gyerekek játszadoztak. Fogócskát játszottak, eleinte csak nevetésüket hozta fel a langyos szellő, később hangosabbak lettek, kiabáltak. Erre kijött a Thomas ikrek mamája, rászólt a gyerekekre s azok büntudatosan néztek fel az ő erkélyére és azonnal elcsendesedtek. De az erkélyen mégis nagyon jó volt. Az élet itt-ott mégiscsak beszólt és benevetett, — és a doktornak sem kell mindent tudni. Azt sem, hogy az egyik nap, mikor az erkélyről be akart menni egy könyvért a szobájában, hirtelen megszédült, pillanatokra elszürkült minden körülötte, de aztán minden kifényesedett megint és a rosszullét, amint jött, máris elmúlt. — Haaword zsarnok, — gondolta — mindjárt rámparancsol, hogy menjek vissza a kórházba. Azt már nem! Abból éppen elég volt!

Májusban tiszta, derült és enyhe idő köszöntött be. Már egészen jól érezte magát, de az erkély kezdett szűknek bizonyulni. A doktor kocsija most is mindennap bekanyarodott a tengerparti főútról és az utcácskában mindenki tudta, hogy a hatalmas Chrysler a 39-es szám alatt fog megállni. Winston alapjában véve már nagyon unta orvosát. Mindennap ugyanazok a kérdések, mindennap ugyanaz a fürkésző tekintet és mindennap a kissé fájdalmas injekció. A kérdésekre eldűnnyögött válaszokat tulajdonképpen magnetofonra lehetett volna venni és Haarwordnak szépen lejátszani. De Haarword kérlelhetetlen volt. A válaszokat újra és újra hallani akarta, a fürkésző tekintet sem enyhült és az injekció sem maradt el egyetlen nap sem. Május közepén végre nekidurálta magát és kérlelni kezdte orvosát:

- Mikor mehetek le a kertbe, doktor?
- Elég erősnek érzi magát?
- Pompásan érzem magam.
- Természetesen tudja, hogy sem lefelé, sem

fölfelé nem mehet a lépcsőkön. Azt is tudja, hogy az első erősebb szélre megfázhat...

— Tudom. Majd ha a szél fúj, bejövök.

— És Winstonné asszonynak ön mellett kell maradnia.

— Erre semmi szükség nincs. Majd kihoz nekem egy kis csengőt és ha valamire szükségem lesz, csengetek.

Az orvos tűnődve nézett maga elé. Legszívesebben nemet mondott volna féltve őrzött betegének, de egyszer végül mégis meg kell engedje neki ezt a kis mozgási lehetőséget. Jobb is, ha kicsit másfelé terelődik a figyelme, nem mindig a műtét nyomasztó emlékei, a betegség és a kényszerpihenő.

— Hát jó. Holnap kimehet egy fél órára, holnapután 40 percre és így tovább, egészen 1,5 óráig. De ha a legkisebb fáradságot, vagy rosszullétet érzi, azonnal bemegy. Máskülönben nem vállalom...

— a felelősséget. — fejezte be Winston a mondatot. Annyiszor halotta már ezt. — Vigyáznifogok. Ígérem.

Másnap megjelent Helénnel együtt a kertben. Helén egy kerti párnát hozott, elhelyezte a nyugszékben.

— Jól ülsz?

— Pompásan Helly. Nyugodtan bemehetsz.

Az asszony odakészített a keze ügyébe mindent. Poharat, takarót és a kis csengőt:

— Ne maradjak veled Charlie?

— Nem drágám. Hidd el, egészen jól vagyok.

Helén visszament a házba. Winston kényelmesen hátradólt a fonott karosszékben és nézte a kertet, az utcát, a világot, amely hónapokig zárva volt előle. Most itt van, harsogóan és tavasziasan. Jó élni! Az utcán kevesen jártak, a délelőtti órákban még kocsik sem haladt át a környéken. Megnézte óráját. Féltizenkettőt mutatott. Tehát tizenkettőtől maradhat.

A kerítést sűrűn befutó polygonum majdnem teljesen eltakarta őt az utca felől és felőle az utcát. Csak itt-ott villant fel a lombok között egy járóelőnek ruhája. Winstonnak mégis úgy tűnt fel, hogy a kerítés mögül valaki nézi. Női alak volt, elsétált a kert előtt lassan és óvatos léptekkel, aztán visszafordult és újra végigsétált a kerítés hosszában. Az arcát még nem láthatta, mert nem fordult feléje. A kertkapun keresztül azonban ki lehetett látni. Magas, sötétruhás nő

volt, fiatal. Amikor másodszor sétált el a kapu előtt, megállt és benézett. Egyenesen Winstonra nézett, kicsit szomorú és lágy pillantással. Aztán továbbment, de a telek határán újra visszofordult és folytatta sétáját a kerítés előtt.

Mikor másodszor is elsétált a kertkapu előtt, megint megállt és benézett. Winston felegyenesedett és megszólalt:

— Keres valakit, asszonyom?

A fiatal nő egy darabig nem szólt. Aztán megszólalt, zavartan, idegen kiejtéssel:

— Én Johny felesége vagyok. Johny Barrington felesége.

A férfi összereszt. Még nem látta az asszonyt. Eddig nem is nagyon gondolt rá, hogy John Barringtonnak felesége is van. Persze. Hát miért ne lenne? Talán gyereke is van, talán még a szülei is élnek. Hiszen fiatal volt. Huszonhat éves volt, mikor meghalt. Autószerencsétlenség. De mit akar tőle ez az asszony? Mit tehet ő arról, hogy John Barrington meghalt? Ezt a nevet csak a műtét előtt hallotta, de már félig kábultan az injekcióktól. John Barringtonon már nem lehetett segíteni, pillanatok alatt halott volt. Az asszony most bizonyára pénzt akar. De hiszen már kapott! Most jut eszébe! Haarword mindent elintézett. Helén a csekket a műtét után mindjárt odaadta Haarwordnak azzal a kéréssel, hogy juttassa el hátramaradottjaihoz. Milyen szép asszony. Olajosan lágy, meleg pillantása szinte simogat. Nem, nem valószínű, hogy pénzt akar. De hát akkor mit? Nehezen szólalt meg:

— Mit tehetek önért asszonyom? Én igazán sajnálom, de a férje már halott volt akkor...

— Nem akarok semmit, csak látni magát. Megengedi, hogy közelebb menjek?

Winston aggódva tekintett a verandaajtó felé, melyen át Helén eltűnt, de hirtelen határozott:

— Fáradjon közelebb, asszonyom.

A fiatal nő bejött a kapun, végigsétált a kavicsos úton és megállt a beteg karosszéke előtt:

— Maggie Barrington vagyok, — mondta egyszerűen — és látni akartam magát. Látni akartam, hogy csakugyan él.

Hallgattak. A kerti úton átfutott egy fényes-szőrű cica és eltűnt a ház sarka mögött.

— Igen, mondta Winston kissé zavartan — hát élek. De még nagyon kell vigyázni, mert minden megérthat.

— Kérem vigyázzon is. Sajnos Johny nem vigyázott.

Nagyot sóhajtott. — Mindig kértem, hogy hagyja abba a versenyzést. A motort jobban szerettem még nálam is. — Elpirult és hozzátette: — Mert engem is nagyon szeretett.

— Foglaljon helyet asszonyom. Talán szólok a feleségemnek is. Biztosan örülni fog, ha...

A fiatal nő a szavába vágott:

— Kérem, ne szóljon senkinek. Én csak magát akartam látni.

Leült a másik fonott karosszékebe és lágy, szomorú pillantását megpihentette a férfi arcán:

— Magának élnie kell! Ha már Johny meghalt, legalább maga éljen. — Zavartan tette hozzá: — Nagyon szeretném, ha egészen meggyógyulna. Akkor tudnám, hogy nem volt hiába...

Winston most megint hátradőlt és igyekezett nyugodtan beszélni:

— Most bizonyosan nehéz helyzetben van asszonyom. Nagyon szomorú ilyen fiatalon özvegyen maradni. Gyereke van?

Maggie ingatta a fejét:

— Nincs. Sajnos nincs. Akkor volna valaki, akiben őt érezném. Nem tudom, megérti-e? Szeretném érezni, hogy valahol mégis csak él. Másként nem tudom elviselni. Ezért jöttem ide, ezért akartam látni, hogy maga csakugyan él. Akkor nem volt hiába...

— Beszéljen magáról asszonyom. Szeretnék magáról mindent tudni. Hol él, hogyan él? Beszéljen... Johnyról.

— Oh, igen. Johnyról. Olyan boldogok voltunk. Csak a versenyzést nem akarta abbahagyni. Azt mondta, hogy még 5000 dollárt akar keresni és akkor abbahagyja. De nem a pénzért versenyzett. Szerette az autót és a motort. Szerette, ha ott vagyok, mikor versenyez. Megérezte, ha ott voltam, megérezte, ha nem is látott. Azt mondta, hogy nagyot dobban a szíve és akkor már tudja, hogy a közelében vagyok. Most egyedül élek és arra gondolok, hogy miért kellett ennek így lenni és miért kell nekem tovább élni?... Érti? Boldogok voltunk. Gyereket akartam tőle, hiszen még előttünk volt az élet és olyan nagyon szerettem. Mondja, maga érti?...

Elfult a szava, elhallgatott, de nem sírt, csak nézett lágy és szomorú pillantásával.

Hallgattak. A nap egyre melegebben sütött. Winston titokban az órájára pillantott. Tíz perc múlva 12. Helén mindjárt jön.

— Engem akart látni? Csakugyan ezért jött? Nyugodtabb, ha engem láthat? De nekem min-

den izgalom megárthat. Haarword azt mondta, hogy minden izgalom végzetes lehet és akkor minden hiába volt.

— Nem akarom, hogy miattam beteg legyen. Csak látni akartam és máris megyek. Azt akarom, hogy éljen és szeretném tudni... szeretném tudni, hogy mit érez... Johnny szíve mit érez... érzi-e, hogy itt vagyok a közelében?

Winston nem felelt. Fáradt volt és valami idegent érzett magában, ami nem ő, aminek saját külön akarata és törvénye van és ez az akarat

és ez a törvény most azt parancsolja, hogy oda nyúljon a fiatal nő keskeny kezéhez és megsimogassa. És akkor nagyon megijedt. Erős szívdobogást érzett, erősebbet, mint a műtét óta bármikor. Idős, fáradt testében; műtétől, injekcióktól gyötört testében; egyszer már halálraitélt, elgyengült testében nagyot és erőset dobbant Johnny Barrington fiatal szíve.

ASZÓDI LÁSZLÓ ANTAL

A cél a teljesebb élet

Tél vége felé, tavasz közeledtével, mind gyakrabban csendül a téglá a kőműveskalapácsok ütése alatt, harsog a malter a keverőben, súlyos léptek döngése jelzi, hogy építkezés közben senki sem szaladgál üres kézzel.

Nagy munkában találtam a Vecsésen élő családot. Amint beléptem az utcai kapun, az elülső udvarban középmagas, idősebb férfi került elé. Kezében fanglival hajolt le éppen a malteros ládához, hogy merítsen. Félúton megtört mozdulata. Görnyedtében felnézett rám. Hunyorgott egy darabig a kora délutáni nap fényében, majd meglepetten felkiáltott.

Á-á, akkor az ifjabb Leimeter Jánost keresi?! Tehát az édesapja gondoltam, s mint kiderült nem tévedtem. Hangjában kérdő hangsúly érződött, de azért eléggé határozott és erős volt ahhoz, hogy a házban meghallják.

A hátsó udvarból gyermekkocsiban csecsemőt tologató fiatalasszony sietett elő. Kölcsönösen bemutatkoztunk, s a tornáchoz vezetett.

Megtorpantam. Leimeter János — tudtam, hogy nem lát — a már jól ismert új lakásból nagy biztonsággal jött elő. A magas, jóképű fiatalember melegítőjének kéksége itt-ott kifehéredett a mézportól. Látszott, nemrég hagyta abba a malterkeverést lélegzetvételnyi szünetre.

Több helyiségen át jutottunk a nagyszobába, amelynek ajtaját akkor cserélték szélesebbre a férfiak, s mint később megtudtam, a következő nagy művelet a fürdőszoba kialakítása lesz. Hogy a munka ne álljon sokáig, röpké ismerkedés után a tárgyra tértünk.

„Beszéljek magamról, magunkról? — kérdez vissza önkéntelenül ifjabb Leimeter János és nagyot sóhajt. A szívesen beszélgető emberek közé tartozik, de hát az idő, a hely a zsúfolt szobában nem a legmegfelelőbb... .

— Végül is önéletrajzával kezdte.

1947. szeptember 4-én születtem Budapesten, de életem jelentős részét vidéken töltöttem el. Nyolcéves koromban vesztettem el látásomat. Itt Vecsésen, ahol a szüleim laknak, az Ágnes utcában felrobbant egy gyutacs. Kórház után a Vakok Állami Intézetébe kerültem, ahol kijártam a nyolc általános iskolát, majd elvégeztem a gyógymasszőri tanfolyamot az Országos Reuma- és Fürdőigazgatóságnál. Gyógymasszörként kerültem Kecskemétre a Bács-Kiskun megyei Rendelőintézetbe. Ott négy évig dolgoztam. Időközben gimnáziumban leérettségiztem, 1969-ben jelentkeztem a József Attila Jogtudományi Egyetemre. 1969 őszétől négy évet letettem az Állam és Jogtudományi Karon. Ma rokkant nyugdíjas vagyok.

1975-ben kötöttem házasságot. Feleségem teljesen látó. A házassággal egy csapásra a lakáshiány vált a legnagyobb problémánkká. Mint ifjú házas ember kerestem föl Vecsés nagyközség tanácselnökét, Várszegi Györgyöt s hosszan elbeszélgettem vele gondjainkról. Ő megígérte, hogy amint megüresedik egy tanácsi lakás, azonnal kiutalja nekünk. Három évvel azután, hogy beadtuk a lakásigénylést, vagyis 1978-ban beköltözhattünk feleségemmel otthonunkba, addig az öcsémnél laktunk. Még abban az évben megszületett gyermekünk, Szilvia teljesen egészségesen.

— Melyek a további tervek? — kérdeztem, bár a választ sejtettem előre a házigazda szerepteljes szavaiból.

Szeretnénk fölnevelni a kislányunkat. Ehhez a célunkhoz már most is nagyon sok segítséget kapunk a szülőktől mind a két részről. De vettünk egy elektromos orgonát is. Ha eljön az ideje megtanítom a kis Szilviát játszani rajta. Ugyanis én a Vakok Állami Intézetében zenét is tanultam, így tőlem kaphatja az alapokat. Tudok játszani az orgonán tánczenét, néha dzesszesítek egy-egy számot. Előfordul, hogy ismerősöknek, rokonoknak zenélek valamilyen összejövetelen, esküvőn, de csak műkedvelőként.

Egyébként sok közös vonás van bennünk. A feleségem és én sokat rádiózunk és magnózzunk; ő nézi, én persze csak hallgatom a televíziót. Gyakran kirándulunk együtt, szeretünk olvasni, szórakozni. Feleségem nagy segítségemre van abban is, hogy a művészeti értékekhez is hozzáférjek. Ha múzeumba megyünk, elmagyarázza, szóban leírja nekem a képeket, a szobrokat, s mindezen túl sokat járunk társaságba. Ha összejön egy baráti társaság otthonunkban sokat beszélgetünk, újságcikkeket olvasunk föl és megvitátjuk.

Elmondhatom, hogy házasságunk harmonikus, problémamentesen élünk. Jövedelmünk sem rossz, nekem a vakjáradékkal együtt háromezer-harminc forint. Az is hoz valamit a konyhára, hogy jogi ismereteimet fogalmazványok, beadványok megszerkesztésére használom föl.

Feleségem a Höerömű Vállalatnál számlaelenőr, de most itthon van gyes-en. Ez nagyon jó nekem, mert mindig együtt van a család, s ha nehézség adódik, rögtön megtudjuk beszélni.

— Milyen jó tanácsokat adhatna sorstársainak? — kérdeztem.

Bár tanácsot könnyebb adni, mint kalácsot, azért elmondom azt, amit a legfontosabbnak tartok a vak ember életében — mondta mosolyogva Leimeter János néni öniróniával, de éreztem, meggyőződésből beszél.

Nem szabad sajnáltatni magunkat, nem szabad foglalkoztatni környezetünket bajunkkal, sőt próbáljuk meg mások gondjait is megosztani. Igyekezzék a vak ember olyan tulajdonságokat kialakítani önmagában, hogy mások is szívesen vonzódjanak hozzá. S így életünk könnyebb lesz, teljesebb lesz, mert szinte fölkinálják segítségüket az emberek . . .

CARELLI GÁBOR KÖNYVE

„Utam a Metropolitanbe”

ISMERTETÉS I. Rész

Problémákkal terhes, száguldó korunkban, üdítő dolog olyan könyvet venni kézbe, melyet sikeres és megelégedett ember ír. Carelli Gábor önéletírását olvasva megfordult fejemben: a kivételes tehetség, ha ekkora szerencsével párosul — máris lehet bevonulni a halhatatlanságba! Azután megszegyenültem, mert felületes és igazságtalan volt elhamarkodott ítéletem. Carelli ugyanis olyan természetességgel írja az eseményeket, olyan tisztelettel, rajongással beszél tanárainról, énekes kollegáiról, karmesterekről, a turnékat oly kellemes társalgóként idézi elének, hogy közben megfélekedezünk arról a hallatlan szellemi energiáról, tanulásról, szorgalomról, amivel Carelli — a művész, operahőseit színpadra teremtette.

Így ír: „Zongorám felett a stúdióban csak négy kép függ. Az egyik dr. Székelyhidié, első énektanáromé, két nekem dedikált kép Giglit ábrázolja, a negyedik pedig Toscaninit. Amikor a zongoránál ülök, tanulók vagy tanítók, a Maestro szembenéz velem és szól hozzám elveinek tisztaságáról, a százszázalékos odaadásról, a meg nem alkuvásról.”

Árulkodóak e sorok. Carelli — mestere szájába adja a „varázsigéket” melyek megnyitják majd — „Szezám nyílj ki!” — a Metropolitan kapuját.

Jogászcsaládból származott. Édesanyja kiválóan hegedült, a gyermeknek sok értékes házimuzsikában volt része, érettségi után mégis jogi egyetemre iratkozott be. Mivel hajlékony és különleges tenorhangját korán fölfedezték, dr. Székelyhidy Ferenctől, az Operaház akkori vezető tenoristájától tanult énekelni. Szenvedélyesen gyűjtötte a hanglemezeket, és — sorsszerűen, Benjamino Gigli lemezei sokasodtak gyűjteményében leginkább. Így történt, hogy egy év tanulás után Székelyhidy felhívta telefonon az édesapát: „Nagy baj van! Gábor úgy énekel, mint egy talján!” Kiderült, hogy az Ej hajgyöngyvirág előadása olyan olaszos színűre sikerült, amely a magyar virágéneket szinte nevetségessé tette. Sok töprengés után a család úgy határozott, külföldi szakember előtt kell Gábor fiúknak próbát énekelnie. Carelli Bécsbe uta-

zott, a Bécsi Állami Operaház egyik kiváló karmestere Carl Alwin közbenjárására még az év májusában Gigli színe elé kerülhetett.

Benjaminó Gigli meghívta a szállodába, ahol lakott — miket produkál az élet — az étterem egyik elkerített hátsó részében, ahol a partvisokat és a tisztítószereket tárolták, — s miután közös erővel letakarították a zongora fedeléről a seprüket és rongyokat — Pless László kíséretével Carelli elénekelt a Szerelmi bájital tenoráriáját. Gigli elmerülten hallgatta, a végén ezt mondta „Az én fiatalkori hangom.” S ott, a raktárhelységben kezdődött életreszóló barátságuk, Carelli Gábor magasra ívelő pályája.

1936-ban, a jogászvizsgák letétele után elfogadva Gigli nagylelkű ajánlatát — Olaszországba költözött, Veronába, majd Rómába. Kétszer egy héten Astolfo Pesciához járt éneket tanulni, és olasz repertoárt kiépíteni. Nyaranta Gigli szülőfalujában Porto Recanattiban vendégeskedett. A halászfalucska varázsa, a tenger, a különleges táj, újfajta ízek, tüzes borok, napfénytel teli és zenei eseményekben bővelkedő élet — Carelli Gábort mérhetetlenül boldoggá tették. Szépséggel és erővel töltekezett, öntudatlanul is az eljövendő nagy pályára készülve.

1938. szeptember 22-én írta alá első szerződését Rodolpho szerepére Firenzében. Újdonság volt a bemutató: első ízben kifestve, jelmezben színre lépni. Ekkor már Carelli néven ismert tenorista. De közbeszólt a Sors! Megjelent Olaszországban egy törvény, melynek értelmében a „nem kívánatos idegeneknek” 1939. március 12-ig el kellett hagyniok Itáliát.

Ismét Gigli segít rajta. Épp turnéra indult Amerikába és elintézte, hogy Carelli Gábor meghívásokat kapjon koncertekre és próbaéneklésekre. A sikeres Bohémélet előadások után azonnal Rómába sietett hősrünk, hogy Amerikába való indulását előkészítse. Egy hideg téli reggelen, családjától végleg megválva, feje fölött a második világháború rémével, s a bizonytalan jövő kétségeivel New Yorkba hajózott Carelli Gábor.

A bevándorlónak, aránylag hamar sikerült „megkapaszkodnia”. Már a kikötőben Gigli titkára: Grossi várta, hathónapos letelepedési engedélyt kapott, viszonylag olcsó szállodát, és Gig-

li által annyi nexusra tett szert, amennyi nűvészi pályáján elindította. Könyvtárosi munkát vállalt, míg az idegen klímát megszokta. Hangja csakhamar rendbe jött és sikeres próbaéneklés után egy turnézó társaság a Don Pasquale tenorszerepére szerződtette. Heti öt előadást énekelt, angol repertoárt tanult. Szerencséjére Jerome Kern: Music in the Air — c. darabjának címszereplője megbetegedett, így a St. Louisi nyári szabadtéri játékokra őt szerződtették. Itt történt meg a következő humoros eset. A főpróba (teljes díszlettel, jelmezzel), a szakadó eső miatt félbemaradt. A 17 képből álló operett az első felvonásig minden hiba nélkül lement. A nehézség a második felvonásban kezdődött, — Carelli „nagyjelenete” irodájában. A színpadot beépítették a díszletezők: könyvespolcok, íróasztal, telefon stb. A primadonna színrelépése után, mikor drámaian összevesznek, meg kell szólalnia a színpadi telefont. Az ügyeletes a színpad mögött szabályos időközökben nyomogatta a csengőt, az volt az utasítása, hogy addig nyomja, amíg Carelli a telefont el nem éri és a kagylót fel nem veszi. „A baj ott kezdődött — írja Carelli —, hogy nem találtam a telefonkészüléket az íróasztalon. Elkezdtem járkálni ebben az óriási »irodában«, mert arra gondoltam, hogy talán a könyvespolcon van, amit a tízezer néző tisztán lát, csak én nem. A csengő eközben szabályos időközökben szólt. Amikor már a nézőtérén kisebb nevetgélés kezdődött, még egy darabig járkáltam polctól polcig, keresve, van-e valahol egy telefon! A primadonna — akkor már hátat fordítva a közönségnek — rázkódott a nevetéstől. Akkor támadt egy gondolatom. Az íróasztalon volt a primadonna nagy florentin-szalmakalapja. Úgy gondoltam, talán alatta lesz a telefon. Elegáns mozdulattal felemeltem a kalapot, de mikor kiderült, hogy ott sincs, a közönség harsogva nevetett. Én, hiányos angolsággal mondtam néhány szót, és a darabot folytathattuk. A telefon ugyanis addig csöngetett, amíg én meg nem szólaltam.”

Ebből az apró kellékesi hanyagságból és Carelli talpraesettségéből cikk, rádióinterjú lett, és meghozta azt a hírnevet, publicitást, amit — ahogy New Yorkban mondani szokás — „egymillió dollárért sem vásárolható meg.”

(Folytatjuk)

Családi életem nagyon boldog

BESZÉLGETÉS A ZONGORAHANGOLÁS „SZERELMESÉVEL”

Békéscsaba utcáin, terein gyakran látni a szálfagyenes testtartású, galambösz hajú, piros-pozsgás arcú férfit, aki fekete szemüveget visel. Paulik Pál zongorahangolót mindenki ismeri, szeretettel köszönti, s ő mosolyogva visszszaköszön. Karácsonykor, a béke a szeretet és a család ünnepén gyakran megszólal a zene. A muzsikára gondolva kerestük fel a zongorahangolás „szerelmesét”, beszéljünk vele életéről, munkájáról.

— Hol és mikor született?

— Békéscsabán, 1918-ban. „Tösgyökeres” csabai vagyok. Még hároméves sem voltam, amikor egy fiákeres kocsirol oly szerencsétlenül eszem a betonjárdára, hogy megsérültek a látóidegeim. Orvostól orvosig vittek a szüleim, mégis fokozatosan elvesztettem a látóképességemet.

— Iskoláit hol végezte?

— Budapesten a vakok intézetében. Sok száz és ezer csökkentlátó, illetve vak ember hálás az intézetnek, mert életre, munkára nevelték. Jómagam zenei szakon tanultam: orgonán, zongorán, hegedűn és csellón. Nagyon szeretem a zenét. Valami felemelő érzés hat át, ha zenét hallok. Meggyőződésem, hogy a zene szeretete gazdagítja az ember érzelmvilágát.

— Hogyan lett zongorahangoló?

— Tanárain javaslatára. Nagyon szerettek, tehetségesnek tartottak. Csakhogy ez a hangoláshoz kevés. A zongoramechanikát szakiskolában meg lehet tanulni, de a hangoláshoz kifogástalan hallás kell. Nos, ezt nálam felfedezték. Nagyon érdekes az emberi szervezet. A látás elvesztése után egy másik érzékszervünk — leginkább a halló — az átlagosnál jobban kifejlődik. Nálunk a fül sok mindent pótol.

Szenvedélyesen szeretem a zongorahangolást. Kerek 42 esztendeje csinálom, de nem hagyom abba, amíg bírom. Nagy élvezettel dolgozom, és amikor befejezem a munkát, nem szívesen állok fel. Boldogan maradnék még, játszani azon a hangszeren, amely az én munkám által ad szép tiszta hangot.

Sokat járok magánházakhoz is, de rengeteg a megrendésem iskoláktól, művelődési házaktól

és más intézményektől. Nemcsak Békéscsabán hangolok, hanem járom a megyét Battonyától Füzesgyarmatig. Az utazás kicsit fáraszt, de ha leültem a hangszerhez, mindent elfelejtek. A hangolásban a legnagyobb boldogságom, hogy megbíznak bennem. Tiszteletet, megbecsülést érzek, de én is igyekszem megtenni mindent azért, hogy jó munkát végezzek. Voltak hetek, hogy 80—90 órát is dolgoztam. De nem hagyom ott a zongorát, amíg nem tökéletes a hangja.

— Úgy hallottam, hogy a Filharmonia hangversenyeire is ön hangolja a zongorákat.

— Igen. A zongora kényes hangszer. Jó hírű előadóművész nem ül le olyan hangszerhez, amelynek nem tökéletes a hangja. Márpedig a művelődési házakban sokat használják különböző célokra, ütik-verik, hamarabb elrongálódik, mint ott, ahol valaki egymaga kezeli otthonában. Valamennyi művelődési házban vagy iskolában drága zongorát vásárolni nem tudnak. A gyengébb pedig hamarabb rongálódik.

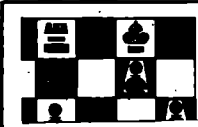
Hangoltam már Fischer Annie, Kocsis Zoltán és más híres művészek fellépése előtt. Nagyon hálásak voltak. Én pedig örömmel hallgattam végig hangversenyeiket. Évente mintegy száz filharmoniai előadásra hangolok zongorát Békés megyében.

— Tanulnak-e ma sokan zongorázni?

— Szerencsére igen. Városokban és falvakban sok gyerek jár zongoraórára. Nos, a bérlakások kis mérete miatt sok helyről kiszorul a zongora. Ezért nagyon olcsón lehet jó állapotban levő, értékes, használt zongorát vásárolni. Akinek tágas a lakása, az szerencsés. A kislakásokba pianinót vásárolnak. De már a neve is jelzi: piano = csendeske, hogy erőnlétben kisebb értékű hangszer, mint a zongora. De arra kitűnően alkalmas, hogy megtanuljon és rendszeresen gyakoroljon rajta valaki.

— Mióta él Békéscsabán, és hogyan alakult családi élete?

— Harmincnyolcban jöttem haza. Később megnősültem, három fiúmnak született. Családi életem nagyon boldog, kiegyensúlyozott. A feleségem nem járt el dolgozni soha, hiszen nekem a

Tájékoztató

a Vakok és Gyengénlátók „Wesselényi Miklós” sportkörének beszámoló és vezetőségválasztó közgyűléséről

Szakosztályaink januárban és februárban tartották beszámoló és vezetőségválasztó taggyűléseit, amelyeken a problémákat és a lehetőségeket szenvedélyesen és részleteiben megvitatták, s újabb öt évre megválasztották a vezetőséget is.

A sakkszakosztály vezetőjének e cikk szerzőjét választották, a vezetőség tagjai: Horváth József és Rév Miklós.

Az atlétikai szakosztály élére Hegedűs Béla került, a vezetőség tagjai: Németh László és Oláh József.

A rollball szakosztály vezetője Borbély Lajos lett, a vezetőség tagjai: Dinya Imre és Szilasi Ferenc.

A turisztikai szakosztályt továbbra is Hirth Ignác vezeti, a vezetőség tagjai: Friedrich Miklós és Péczka János.

A sportkör beszámoló és vezetőségválasztó közgyűlésére

március 6-án került sor. A közgyűlés határozatképes volt, ugyanis a tagságnak jóval több, mint a fele megjelent. Részt vett e fontos eseményen Ádám József elvtárs is, a Fővárosi Tanács tagja és a Budapesti Testnevelési és Sporthivatal Tömegsportbizottságának elnöke.

Dénes Józsefnek, a sportkör elnökének megnyitója után Szermerédi István, szövetségünk központjának párttitkára vezetete le — a mindvégig fegyelmezetten zajló — közgyűlést.

Az első napirendi pont Dénes József elnök, négy évet felölelő, tömör és lényegretörő beszámolója volt. Feszült figyelemmel hallgattuk, amikor azt fejtegette: — Azt hiszem mindannyiunk előtt ismeretes a világpolitikai helyzettől elválaszthatatlan világgazdasági helyzet. A Magyar Népköztársaság gazdasági helyzete sem különíthető el a világ-

gazdaságétól. A sportra fordítható összeg mértéke függvénye az ország teherbíró képességének. Mindezen gondok mellett elmondhatjuk, hogy államunk a látássérültek sportolására az alapvető összegeket rendelkezésünkre bocsátotta. 1981 a rokkantak nemzetközi éve, így a szokásosnál nagyobb érdeklődés nyilvánult meg sportkörünk tevékenysége iránt a sajtó részéről. Ebben az évben eddig három cikk jelent meg rólunk. A Budapesti Testnevelési és Sporthivatal felmérést készített sportkörünk helyzetéről, remélhetőleg olyan intézkedések követik ezt, melyek munkánkat segítik. — A továbbiakban részletesen foglalkozott az egyes szakosztályokban végzett munka eredményeivel. Természetesen megemlítette a sporttevékenységet nehezítő körülményeket is. Befejezésül szólt arról is: — A

munkámhoz, az utazásaimhoz mindig nagy szükségem volt rá. Csak az a baj, hogy saját jogán nem kap nyugdíjat. De ez a legkevesebb.

Életem fő vágya volt az igazi, meleg családi otthon megteremtése. Ez sikerült. Építettünk egy kertes házat, mind a három fiúnk szakmát tanult. A középső fiam, Laci választott zenei pályát. Nekem Laci felesége segít a hangolásnál.

Azt hiszem soha nem éreztem hátrányos helyzetben magam a látásom elvesztése miatt. Mindig jó kedélyű, az embereket nagyon szerető

egyéniség voltam. Végül is szerencsés, elégedett ember vagyok. A gyermekeink mindenért kárpótolnak. Gyakran jönnek hozzánk. Anyóstim nem ismernek, csak anyukát. Tiszteletet, megbecsülést fiainktól, menyeeinktől egyaránt kapunk.

Azt kívánom az új esztendő küszöbén, hogy minden család olyan szeretetben, békességben éljen, mint a mienk.

Ary Róza

(Megjelent a Békés megyei Népújság
CCCLXV. számában)

Az olvasás és írás tanítása a Vakok Általános iskolájában

Az utóbbi 3—4 évben akár a televízióban, akár a rádióban, ha iskolai dolgokról hallunk szinte nincsen olyan téma, amelynek kifejtésekor szó ne esnék az új tanügyi dokumentumokról, az új matematikáról, az új olvasókönyvről stb.

Az oktatásban — nevelésben végbemenő forradalmi változások sze-

le iskolánkat sem kerülte el. Az elmúlt tanévben az átmeneti osztály minden tantárgyát, s a felsőbb osztályokban 2—3 tantárgyat a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának új oktatási és nevelési terve szerint tanítottuk. Változtak a tantárgyak elnevezései, s változtak a tankönyvek is. Az olvasás—írás ele-

meit az átmeneti osztályosok a magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében sajátítják el.

Az új olvasókönyvben megváltozott a betűismertetési sorrend. 1968-tól 1979-ig a „p” betűvel kezdődő („á”, „r”, „l”...) betűsorrend szerint ismerkedtek gyermekeink a betűkkel. Az új olvasókönyvben először az „a” betűvel találkoznak az olvasás művészetét izlelgető kisdiákok. Majd ezt követik a „b”, „l”, „k”, „e”, „é”, „c”... betűk.

Amíg az előző betűismertetési sorrendnél az első betű megismerésekor a hatpontrendszer „vázát”, mindkét oldalát érzékelték a gyermek, addig az új (valójában nem mondható újnak, mert 1897-től 1963-ig — kisebb változtatásokkal — e sorrend szerint tanították intézetünkben a Braille-betűket) betűismertetésnél a fokozatosság elvét tartottuk szem

sport

szakmai revízió megállapítása szerint a rendelkezésre álló pénzzel takarékosan és célszerűen bántunk.

Dénes József az új vezetőség legfőbb feladatául azt jelölte meg, hogy a lehetőségekhez mérten mielőbb hozza létre az úszószakosztályt.

Az elnöki beszámolót követően Erős Pál, a számvizsgáló bizottság elnöke ismertette a bizottság munkáját. Azután Péczka János, az elnökség gazdasági felelőse adott számot a sportkör pénzügyi helyzetéről.

A beszámolókat hozzászólások követték. Figyelemre méltó volt Dosek Lajosné edző javaslata, hogy a kisiskolások beszerzésével gondoskodjunk az utánpótlásról. Szólt a Vakok Kertjében létesítendő tekepályáról is.

Kiss János rámutatott, hogy a tömegsport fejlesztése fontos, különösen a vakoknál, akiknek mozgása rendkívül korlátozott. Javasolta, hogy a sportkör és a vakokat foglalkoztató üzemek fűzzék szorosabbra kapcsolatu-

kat. Itt merült fel az a gondolat is, hogy a Május 1. út 21. szám alatti intézetben hozzanak létre kondicionáló termet és kisméretű sportpályát.

Ádám elvtárs megígérte, hogy kérni fogja a felsőbb szervek segítségét nehézségeink kiküszöbölésére; átnyújtotta a sportkör jó működéséért az elismerő okleveleket.

A második napirendi pont a sportkör elnökségének megválasztása volt. Az öttagú jelölő bizottság hét embert jelölt az öttagú elnökségbe. A hét sporttárs közül a tagság kétharmados többséggel a következőket választotta meg: Dénes József, Borbély Lajos, Hegedűs Béla, Nyúl Győző és Péczka János. A számvizsgáló bizottság tagjai: Erős Pál, Auffenberg Emil, Németh László.

Dénes József a közgyűlés utolsó mozzanataként megköszönte a tagság bizalmát. Kiosztotta az okleveleket, a jelvényeket, az érmeiket és a vásárlási utalványokat a legjobb teljesítményt nyújtó sporttársaknak.

A tagság megvendégelésével este kilenc óráig tartó vidám beszélgetéssel zárult a közgyűlés.

előtt. Az egyszerűbbtől haladunk a bonyolultabb, a több pontból álló, mindkét oldalon elhelyezkedő pontösszetételek felé. Amikor a pontszámok leolvasására — a betűk felis-

merésére — tanítjuk gyermekeinket először a bal, majd a jobb oldalon elhelyezkedő pontokat olvastatjuk le. A „p” és az „r” betűk felismerése — véleményem szerint — bonyolultabb, összetettebb feladat a gyermek számára, hiszen az olvasás kezdetén nem globálisan érzékeli a pontösszetételeket, fejlettebb olvasási készség esetén már igen. Az olvasás tanulása során így kialakulhat egy viszonyítási rend, mely elősegíti a tapintásos diszkrimináció fokozatos fejlődését.

Az új olvasókönyvben az új betű mindig két hatpont között mutatkozik be. Az első sor mindig a hatpont, az új betű és a már tanult betű viszonyítása — az első 4—5 betűnél ez 2—3 sorra terjed.

A betűismertetést végigvezető olvasókönyvben ritkán helyezkednek el a sorok (minden második sor üres). Az olvasás gyakorlását szolgáló mesék, versek leírásakor fokozatosan vezetnek be a sűrű szöveget a következő lépésekben:

- egy oldalas, ritka soros;
- két oldalas, ritka soros;
- egy oldalas, sűrű soros;
- két oldalas, sűrű soros.

Így a gyermekek szinte észrevétlenül jutnak el a teljesen sűrűn írt szöveg olvasásához.

Az új tanügyi dokumentumok bevezetésével változás történt gyermekeink írás tanításában is. 1979-ig íróasztalán tanultak írni gyermekeink, s a 3. és a 4. osztályban ismerkedtek meg a pontírógéppel. (Kísérletezés

céljából 1977-ben és 1978-ban is tanult egy-egy osztály pontírógépen írni illetve így kezdte az írás tanulását.) Az elmúlt tanévtől Picht-írógépen kezdik az átmenetisek az írást.

Így gyermekeink igen egyszerűen, gyorsan, kevés hibával sajátítják el az írás művészetét. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy elvetettük a Braille-táblán való írást. Szó sincs róla, hiszen erre nagy szüksége lesz az életben. Az átmeneti osztálytól kezdve fokozatosan előtérbe kerül a Braille-tábla használata is.

A Magyar Nyelv és irodalom tantárgy keretében már az átmeneti osztálytól kezdve lehetőség nyílik a beszéd alaki és tartalmi fejlesztésére; a beszédművelésre, a kifejezőkészség fejlesztésére. Az olvasott szöveg megértését, a feladattudat, az önálló feladatmegoldás képességének fokozását szolgálják a tankönyvben gyakran fel-felbukkanó feladatok. A mesék világából vett olvasmányok, az állatok életéből vett történetek, a hasonló korú gyermekek átélt eseményeinek leírása, valamint a népköltészeti alkotások bemutatása az ismeretek gyarapításán túl a szókincs fejlesztését szolgálják.

Tapasztalataim szerint az új tanügyi dokumentumok bevezetésével, az új módszerek, eszközök alkalmazásával nagyobb lehetőség nyílt a „színesebb”, oldottabb légkörű óra-vezetésre s így egyszerűbb úton jutnak el az írást—olvasást művelő emberek táborába.

Fehér Anna

Halló, itt Debrecen

Bár legutóbbi jelentkezésünk óta elég hosszú idő telt el, ez mégsem jelenti azt, hogy eseménytelenül múltak napjaink. A tanulást segítő és kiegészítő foglalkozásokon túl igen színvonalas, változatos tevékenység aktív részesei lehettek növendékeink. A gazdag programból csak néhányat említünk most meg.

Hangverseny, nevelőotthoni sport-, játéktalálkozók, a művészeti szemle rendezvényei színesítették életünket.

Intézetünk zenetanárának koncertjén nemcsak Händel, Mozart és Chopin műveivel ismerkedhettek meg a hallgatók, hanem a kor zeneelméleti kérdéseivel is.

A művészeti szemle válogató versenyei több szinten zajlottak, a hagyományoknak megfelelően tömegeket mozgosítva. A döntőbe 25 produkció jutott be, melyből 3 esetben az egész osztály részt vett. Intézetünk tanulóinak létszámához viszonyítva (144 gyermek) ez nem csekély eredmény!

Versmondók, színjátékok, énekek és hangszeres szolisták szórakoztatták a közönséget és versengtek az értékes díjakért. A nemes vetélkedésből nem hiányoztak a rajz és kézimunka szakkör tagjainak szemet gyönyörködtető alkotásai sem, melyeket több napig tartó kiállításon tekinthettek meg az érdeklődők. A legeredményesebben szereplő pajtások a látogatási vasárnapon megtartott szülői értekezleten gálaműsort adtak.

Ezekben a napokban is lázas tevékenység folyik intézetünkben. Pajtásaink készülnek a tudományos-technikai szemle keretében meghirdetett komplex tanulmányi versenyre, s a természeti hónap rendezvényeire.

A szekrények mélyén pedig már ott lapulnak a farsangi jelmezek, készülnek a zenei összeállítások is. Ezekről azonban a következő jelentkezésünkön számolunk be részletesen.

Éderné Iván Mária
csapatvezető

A Braille-írás a legújabb kutatások tükrében

A pedagógia körében a különböző korokban meg-megújuló erővel és igyekezettel keresik azokat az utakat, módokat, amelyek megkönnyítik és gyorsabbá teszik az olvasás megtanulását. Többféle módszer született éppen ebből a szándékból kiindulva, arra törekedve, hogy legyőzze azt a tömegekben uralkodó nézetet, miszerint az olvasás tempóját és tanulási idejét lerövidíteni már nem lehet.

Jelen korunkban ismét előtérbe került az olvasási sebesség fokozásának szükségessége. A nyomtatott információk szabad áramlása világszerte felvetette azt a kérdést, hogy miként lehet azokat befogadni, hogy is állunk az olvasással? Győzzük-e idővel legalább szűkebb tevékenységi területünkön megjelenő irodalom nyomomonkövetését a napi általános információk befogadása mellett? Egyszerűen fogalmazva: tudunk-e elég gyorsan olvasni és az olvasottakat az olvasás gyors tempójában meg is érteni ahhoz, hogy korunk írásos közlendőivel lépést tudjunk tartani?

Ezekre a kérdésekre keresett választ az utóbbi években végzett nemzetközi felmérés (IEA) is, de ezen kérdések megoldását remélik többen a gyorsolvasási módszer elterjesztésétől, vagy a globális olvasástanítási módszer újbóli bevezetésétől.

A typhlopedagógia is kereste és keresi azon eljárásokat, amelyek annak az általános pedagógiai célkitűzésnek elérését segítik elő, hogy a tanulók a pontírás olvasását rövid idő alatt, jó tempóval és jó szövegmegértéssel sajátítsák el.

Ha azt akarjuk, hogy tanulóink az általános műveltséget önállóan, a későbbi önművelésre is képesen sajátítsák el az iskoláztatásuk során, akkor már az olvasástanulás első évében kell erre felkészíteni őket, az olvasás technikájának biztos megalapozásával.

A pontolvasás nehéz művelet. Hogy milyen gyorsan fognak később olvasni és milyen szívesen az éppen

olvasni tanulók, az nagymértékben függ attól, hogy milyen sikerek vagy kudarcok érték őket a betűkkel ismerkedés során, illetve milyen erőfeszítést kellett kifejteniük ahhoz, hogy a követelményeknek megfeleljenek.

A tanulást megkönnyítő és gyorsító módszer keresése során arra törekedtünk, hogy áttekintést szerezzünk szakterületünk eddig használt módszereiről, segédeszközeiről és felfedjük a mögöttük rejlő elméleti megfontolásokat. De nem nélkülözhetjük a látási fogyatékosok oktatásának és a népiskolai oktatás módszertani szempontú összevetését sem. Ugyanis a pontírás tanításának két oldala van: amikor beszédünk tagoltságának, a mondatok, szavak, hangok beszédbeni jelentőségének, azok kapcsolódási módjának, majd a hang és betű kapcsolatának ismeretébe vezetjük be tanulóinkat, lényegében az olvasástanítás általános pedagógiai, módszertani útját járhatjuk és járjuk is. Ez azonban csak egyik része teendőinknek és ez az a terület, mely mindig is szoros kapcsolatban volt régebben is a népiskolai oktatással.

Az imént említett szoros együttműködést fejezik ki tantervi céljaink és olvasástanítási célkitűzéseink is. Az 1895-ös Ideiglenes Tanterv így fogalmaz: „Az intézetnek célja... mindeme ismeretekre tanítani, melyeket érzékszékü gyermekek nyernek az elemi iskolákban.”

Az idézett tanterv meghatározásában „Az olvasás oktatásának célja a vakoknál sem lehet más, mint a látó gyermekeket illetőleg. Mindazon pedagógiai, módszertani elvek, melyek a népiskolai olvasási oktatásánál irányadók, itt is teljesen érvényesülnek. A különbség csak az, hogy ott lapos nyomásúak a könyvek, míg itt csak dombornyomás használható.” Ettől a szemlélettől az 1905-ös tanterv sem tért el, jóllehet ez a tantervünk már nemcsak a latinbetűk olvasását sorolta a kötelező tárgyak sorába, hanem a Braille-írás olvasását is.

A módszertani utasítások illetve javaslatok is arra készítették a gyakorlatot, hogy a népiskolai módszereket vegyék igénybe a pedagógusok a vakok oktatásában. Így a Plánum a betűzést, azaz a sillabizálást javasolja, az Ideiglenes Tanterv a hangoztatást, az 1905-ös tanterv pedig az írvaolvasást. Ezek a módszerek a népiskolában alakultak ki, csak a sillabizálás az 1868-as első népiskolai tanterv megjelenésekor már elavult volt, hiszen a század első évtizedeiben már legyőzte a hangoztatás, amiből az írvaolvasás fejlődött ki és ezt tette kötelezővé az 1868-as népiskolai tanterv. De mire a vakok oktatása ezt az eredményesebb módszert az 1905-ös tantervben elfogadta, addigra az ugyancsak 1905-ös népiskolai tanterv már a fonómimika felé terelte a figyelmet, melynek alkalmazását az 1905-ös népiskolai tanterv elő is írta.

1905-től meg is szűnt az olvasástanítás terén való egyúthaladás a népiskolával, hiszen a fonómimika túlsúlyral a vizuálisra épült, a globális érzékelési lehetőségeinek korlátozott volta miatt nem került a vakok oktatásába.

Jelen korunkban 1955-től ismét egyúthaladunk az általános iskolai olvasástanítási módszerrel. Mindkét területen a hangoztató-elemző-összetevő módszerrel tanítjuk az olvasást. Helyesebben ezt az eljárást alkalmazzuk addig a pontig, amíg általános pedagógiai feladatainknak teszünk eleget.

Ugyanis az olvasástanításnak ez a módja is, mint a felsorolásra kerültek mindegyike számunkra egyoldalú utat jelent, mert csak a betű-hang kapcsolat megértése útján vezet végig a tanulókat. És itt térek át olvasástanítási teendőink másik nagy csoportjára, amelyeknek nem tudunk kifogástalanul eleget tenni, ha csak az általános pedagógiai eljárásokból merítünk. Sajátos helyzetünkkel is számolnunk kell munkánk során, s ez pedig a betűk tapintás útján való felismerésének ténye. Ez az a körül-

mény, mely szükségessé teszi a Braille-írás olvasástanításának módszer-tani kidolgozását.

Elődeink oly egyszerűnek vélték a pontolvasás tanítását, hogy az 1905-ös tanterv, de az Értesítők is csupán egy számszerűséghez kötött fokozatosság betartására szimplifikálták a tennivalókat. Eszerint a betűket úgy kell ismertetni, hogy először az egy pontból, majd 2, 3 stb. pontból álló betűk következzenek sorra. A többi teendőt ugyanúgy kell végezni, mint az épek oktatásában.

Ez a leegyszerűsítő problémamentes szemlélet uralkodott a Braille-írás tanításában sokáig.

Az az általános pedagógiai elv természetesen helyes, hogy egyszerűtől a bonyolultabb felé, könnyebbről a nehezebbre, de a mi területünkön a tapintási diszkrimináció szemszögéből kell megtalálni az ehhez az általánosan igaz tételhez vezető utat.

Az utóbbi években e feladat megoldása felé törekedtünk.

A minél pontosabb információszerezés érdekében az olvasástanulás folyamatának megfigyelését konkrét mérésekkel egészítettük ki oly módon, hogy a Braille-betűket tapintó ujj mozgását lefilmeztük. A filmen illetve a lefényképezett felvételeken követhető lett az ujj mozgása, de az egyes betűk, szavak leolvasási idejét is ki tudtuk számítani.

Vizsgálataink igazolták azt a tapasztalati megfigyelést, miszerint tapintás szempontjából nem azok a betűk a legkönnyebben felismerhetőek, amelyek a legkevesebb pontból állnak, — különösen szavakon belüli leolvasás esetén — hanem inkább azok segítik a gyors és biztos felismerést, amelyek a hatpont terjeszkedési területét, az egy betűhelyet lekötik. Ezért azokat a betűket célszerű a betűismertetésnél elővenni, amelyek pontszerkezetükben jobb és bal oldali pontokat is tartalmaznak. Nehezítik a leolvasást a felső 4 pontvariációból álló betűk találkozása, a magas pontszámú betűk egymás melletti szerepeltetése, a csak egyoldali pontokból álló és az igen laza szerkezetű betűk egymásutánja.

Ezen, mérések és megfigyelések alapján igazolódott megállapítások nyomán dolgoztuk ki azt a betűsorrendet, amely most már a fokozatosság elvének a tapintás aspektusából kíván eleget tenni.

Az 1973—74-es tanév végén az át-

meneti osztályban mért olvasási sebesség az előző évek eredményeihez mérten kétszeresére nőtt, amit elsősorban annak tudunk be, hogy az új betűismertetési sorrend megkönnyítette a betűk tapintásos megkülönböztetését. Ez az eredmény azt a meggyőződést erősíti bennünk, hogy hasonló szempontú vizsgálatok még igen sok eredményt hozhatnak.

Célunk tehát az, hogy a pontolvasást megkönnyítsük és meggyorsítsuk. Az ebből adódó feladatok megoldásához igénybe vehetjük mindazo-

kat az általános pedagógiai eljárásokat, amelyek eredménnyel bíznak, de ugyanakkor saját helyzetünkben kiindulva is meg kell teremtenünk az olvasástanulás tapintás-hoz igazodó módszerét.

Louis Braille kezünkbe adta azt a lehetőséget, hogy írni, olvasni tudó embereket neveljünk látási fogyatékos tanulóinkból. Hogy ezt hogyan tegyék a legjobban, az a mi, gyógy-pedagógiai feladatunk, ha növendékeinket a nekik legmegfelelőbb módon kívánjuk oktatni.

KLAUS MÖLLER

Itt tanulnak és játszanak a gyengénlátó gyermekek

A weimari gyengénlátók iskolája eseményekben gazdag hagyományokra tekint vissza a hátrányos helyzetű gyermekek képzésében, nevelésében. 1874-ben Karl Alexander nagyherceg, a Tartományi Gyűléssel egyetértésben elrendelte, hogy alapítsanak intézetet a városban a siketnéma és vak gyermekek számára. Mindig voltak nagy egyéniségek, akik személyes indíttatástól vezérelve, saját elképzeléseik szerint keresztül tudták vinni a fizikailag és lelkileg sérült gyermekek megfelelő képzését és nevelését. Közéjük tartozott a Louis Braille-díjas Ernst Leissling, aki a látássérültek képzésében szerzett elévülhetetlen érdemeket. Ő aki tulajdonképpen lefektette az iskola alapjait, még 95 éves korában is arról álmodott, hogy az intézmény új épületet kaphasson Goethe városában. Sajnos, nem adatott meg számára, hogy a nemrég elatott új iskolában gyönyörködhesen.

Az iskola történetének eddigi legeredményesebb éve 1979 volt. Az NDK megalakulásának 30. évfordulóján átvehettük azt az új, minden igényt kielégítő iskolát és két rekonstruált internátusi épületet, melyek a párt és a kormány kiemelésén nagy segítségével készültek. A tanulók és a pedagógusok számára megteremtették mindazokat az élet- és munkafeltételeket, melyekről Ernst Leissling már az iskola alapításakor oly gyakran álmodozott.

A technika fejlődésével számos olyan berendezés is létesült, melyre Ernst Leissling még nem gondolhattott.

Nos miben állnak ezek a különbségek? Az oktatás számára például speciális világitást fejlesztettünk ki, mely többek között az alábbi követelményeknek tesz eleget:

1. A megfelelő optikai érzékelés érdekében a munkaasztalok megvilágítási erejét 1000 Luxban állapítottuk meg.

2. Az erős megvilágítás ellenére a környezetnek csillagásmentesnek kell lennie és garantálni kell a finom árnyék létrejöttét.

3. A tábla megvilágítása külön kapcsolható és tükröződésmentes legyen.

4. Minden negatív mellékhatást, így a csillogó-villogó visszaverődéseket és az erős kontrasztcsökkenést kerülni kell.

5. A tanulók munkapadjain kiegészítő megvilágítást helyeztünk el, mely minden körülmények között biztosítja az 1000 Lux fényerőt.

A korábbi elképzelésekhez képest további különbség mutatkozik abban, hogy a gyengénlátók és a testi fogyatékosok részére speciális asztalokat szereltünk fel, magasságukat állítani lehet minden tanuló testalkatának megfelelően. A 600×600 milliméteres laphoz egy olyan mágnes-tábla tartozik, mely a szemet nem zavarja. Ez az asztal lehetővé teszi a tanulók legkedvezőbb, legegészségesebb testtartásának kialakítását és a gyengénlátóknak kitűnő munkafeltételeket teremt.

Az I—IV. osztályos tanulók tantermeiben a speciális asztalokat körasztalok egészítik ki a hozzájuk tartozó különleges megvilágítású táblá-

val. A körsztal minden növendék számára egyforma rálátást biztosít a táblára és ezzel egyforma feltételeket teremt a munkához.

Az új tananyagot a lehető legszemléletesebben tárjuk a gyermekek elé. A kémiai és biológiai szaktanteremben a modern tanulókísérletek elvégzésére alkalmas félkörsztalt szereltünk fel. Ez a szaktanár számára lehetőséget nyújt a tanulókísérletek állandó ellenőrzésére és így mindenkor módja van arra, hogy a tanulókat egyéni tanácsokkal lássa el. Itt is minden gyermek megközelítőleg azonos távolságra ül a táblától illetve a tanári kísérleti asztaltól, így azonos látásviszonyok vannak.

Az iskola termeinek folyosóinak, berendezési tárgyainak színösszeállítását speciális „színterv” készítette elő.

A gyengénlátó tanulók különleges helyzete és az a körülmény, hogy a gyermekek az ország legkülönbözőbb tájairól érkeznek, feltétlenül megköveteli a kollegiumi elhelyezést. Gyakran felmerül a kérdés, vajon nincsenek-e a növendékek túlságosan izoláltan, a társadalomtól elzárultan nevelve. Ha ez így lenne, ez pe-

dagógiánk csődjét jelentené. Más speciális iskolákban, így például a zeneiskolákban, ahol a tanulók jó része ugyancsak bentlakó, fel sem merül ez a kérdés. Mi úgy vélekedünk, hogy ennek a kérdésnek nálunk sincs fontossága. Az oktatási terv megvalósítása mellett az a cél, hogy a külső — tehát az internátusi — munka olyan legyen, hogy tanulóink a családtól való elkülönülés

ellenére is a társadalomba a legtermészetesebben integrálódhassanak. Hogy valósíthatjuk ezt meg? Nos ez úgy lehetséges, hogy rendkívül szoros kapcsolat van az iskola és a szülői ház között. A gyermekek, amennyit csak lehet, otthon tartózkodnak. Ez az ideális állapot csak úgy érhető el, ha gyermekeink szívesen utaznak haza és éppen olyan szívesen térnek vissza az iskolába.

Új iskola Weimarban

Minden osztálynak van egy patronáló brigádja a környék üzemiből. A kapcsolatnak nagyon szorosnak kell lennie, növendékeink nem foglalhatnak el valamiféle különleges helyzetet, szervesen bele kell illeszkedniük a város életébe. Tanulóink rendszeresen részt vesznek az orosz nyelvi diákolimpián és egyéb művészeti területeken rendezett vetélkedőkön a tartományban, színház- és koncertlátogatásokat szervezünk számukra. Kórusprodukcióink, népi színjátszócsoportjaink szereplései szervesen hozzátartoznak Weimar életéhez. Az Uránia, az Antifasiszta Harcosok Szövetsége munkatársaival havonként legalább egy alkalommal felkeresnek bennünket. Számos szakkör működik iskolánkban: főzés, kézügyesség aquarisztika, ház körüli javítások, modellezés. Az intézmény minden tanulója valamelyik szakkör munkájában részt vesz. De a sportról sem feledkezünk meg. A növendékeknek több, mint 50 százaléka rendszeresen sportol az intézmény valamelyik sportcsapatában. Iskolánk is ugyanolyan élénk sporttevékenységről adhat számot, mint bármelyik normál oktatási intézmény. Tanulóinkat szakkörök formájában fokozatosan bevonjuk a termelő tevékenységbe, ez kitűnő kontaktust teremt a társadalom egészével. A IX. és X. osztály tanulói az üzemekbe járnak gyakorlatra. A VIII. osztály befejezéséig kiválasztjuk a különböző ipari pályákra alkalmas növendékeket, de a pályára való alkalmasságot minden esetben gondos orvosi vizsgálat igazolja. Tanulóink ugyan nem vesznek részt szigorúan vett „hivatáselőkészítő” képzésben, de az általános oktatás keretében ilyen nézőpontból is állandóan ellenőrizzük őket. Fontos, hogy az iskola befejezése után törésmentes átmenet legyen a szakképzésbe, majd azt követően egyenes út vezessen magára a pályára. Ez csak úgy lehetséges, hogy több éves személyes megfigyelés előzi meg a pályaválasztást a rátermettség és a tehetség alapján. Sohasem szabjuk meg növendékeink számára, hogy milyen hivatást válasszanak. M iitt Weimarban ugyanúgy, mint az NDK valamennyi pedagógusa, azon fáradozunk, hogy tanulóink teljes értékű tagjaivá váljanak a szocialista társadalomnak.

A múlt év augusztusában családdal együtt Klaus Möllernek, kedves barátomnak és kollegámnak, a weimari gyengénlátók iskolája igazgatójának otthonában vendégeskedtünk. Goethe, Schiller, Liszt városát már jól ismertük hiszen 1975-ben részt vehettem a számos világhírű előadóművész felsorakoztató International Musikseminaron. Elzárándokoltunk a Goethe- és Liszt-házhoz, kellemes sétát tettünk a Schlossbergben, Karl August herceg egykori rezidenciája körül. A múzeumban megcsodálhattuk Lukas Cranach meszse földön híres, jellegzetes festményeit.

1980-ban inkább a tágabb értelemben vett környékkel ismerkedtünk, bebarangoltuk a sötét színeiről ismert thüringiai erdőt, kíváncsian sétálgattunk a tájegység parányi fővárosának, Stollbergnek macskaköves utcáin, megismerkedtünk a Harzhegység kopár szikláival, együtt kacagtunk azzal a sokezer turistával, akik vették a fáradságot, hogy fel-

keressék a Hexentenzplatz fekete ruhás, seprűs, komikus boszorkányfiguráját.

Mégis a legmaradandóbb élmény az a délelőtt volt számunkra, amikor felkerestük a weimari gyengénlátók iskolájának vadonatúj, festékillatú épületét. Klaus Möller a házigazda lelkesedésével és szeretetével kísért végig bennünket a szaktantermeken, politechnikai műhelyeken, megannyi sportverseny színhelyén a tágas udvaron, a kiállítás céljaira is felhasznált csendes folyosókon.

A weimari gyengénlátók iskolája, mely Európa egyik legmodernebb ilyen jellegű intézménye sok évig épült. A tervezésben, a kivitelezés ellenőrzésében oroszánrészt vállaló igazgató hosszabb tanulmányban számolt be az iskola életéről a Die Brücke című vakügyi folyóiratban és más lapokban. Az érdekes frást megpróbáltam nyelvünkre átültetni és az érdeklődők számára közreadni.

Barna Zoltán

Felhívás

az 1981. évi Braille-írás és -olvasás versenyre

I. Az olvasóverseny feltételei

1. Az olvasóversenyt teljes- és rövidírási kategóriákban rendezzük meg.
2. A versenyen részt vehet a szövetség minden tagja, azzal a feltétellel, hogy a pontírást újjával olvassa.
3. Mindkét versenykategóriában a jelentkezési határidő 1981. augusztus 31.
4. A résztvevők teljesítményét zsüri értékeli.
5. A versenyzők minden fordulóban más-más szöveget, a fordulón belül pedig az egyes résztvevők azonos, új szövegpéldányt olvasnak.
6. A versenyen azon versenyző teljesítménye kerül értékelésre, aki

- a) a teljesírási szöveget (három nyomtatott oldal) legfeljebb 8 perc alatt 20 hibapont-olvassa el;
 - b) a rövidírási szöveget (két nyomtatott oldal) legfeljebb 8 perc alatt 20 hibapont-olvassa el;
7. A zsüri nem értékeli annak a versenyzőnek a teljesítményét, aki
- a) a szövegből akár egy kéttagú szót, vagy kifejezést kihagy;
 - b) egy szót, vagy egy kifejezést megmásít és azt azonnal nem helyesbíti;
 - c) a teljesírási anyagot és a rövidírási szöveget 8 perc alatt nem olvassa el.
8. A bírálók a jó vagy rossz hangsúlyozást is figyelembe veszik.
9. a versenydíjak mindkét kategóriában azonosak.
10. A szövetség fenntartja azon jogát, hogy bármelyik kategóriában hat főnél kevesebb jelentkező esetén a versenyt nem rendezi meg.
11. A versenyre jelentkezni lehet személyesen, vagy a megyei szervezetek révén. A jelentkezéskor kérjük annak közlését, hogy a versenyző melyik kategóriában, esetleg mindkettőben kíván-e indulni.
- II. Az írás verseny feltételei**
1. A pontíróversenyt szintén teljes- és rövidírási kategóriákban rendezzük meg.
2. A versenyen részt vehet a szövetség minden tagja.
3. A résztvevőknek mindkét kategóriában tízperces diktálási idő alatt azonos szöveget kell leírniuk.
4. A teljesírási versenyben is a szövetség kiadványaiban használt 45 rövidítés alkalmazása kötelező.
5. A diktálás teljesírási esetén percenként 15, rövidírási esetén pedig percenként 25 szótagos átlagsebességgel történik.
6. Az írás tetszés szerinti, saját táblával és pontozóval végezhető. Technikai könnyítés végett 28 soros tábla használatát ajánljuk. Az íráshoz csak a szövetség által kiadandó, azonos minőségű és méretű papír használható.
7. A versenyzők teljesítményét zsüri értékeli. A zsüri hibának tekinti, ha a versenyző:
- a) a szövegből kihagy;
 - b) a szöveget megmásítja;
 - c) helyesírási hibát, vagy
 - d) ponthibát ejt, írásjeleket kihagy vagy tévesen alkalmaz.
8. Az olvasóversenynél érvényes jelentkezési határidő (1981. augusztus 31-ig) és egyéb feltételek vonatkoznak az írás versenyre is.

Vándor Tamás

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1981-ben tagjai részére IRODALMI PÁLYÁZATOT hirdet próza (novella) és vers kategóriákban az alábbi feltételekkel:

I. Próza (novella)

- 1. A pályamű bármely prózai formában írott irodalmi alkotás lehet: novella, karcolat stb.
- 2. Terjedelme ne legyen több:
 - a) 28 soros táblával írott 15 lapnál,
 - b) pontírógéppel írott 15 lapnál,
 - c) síkírásban középtávolsággal gépelt 6 oldalnál.
- 3. Csak olyan munkát vehetünk figyelembe, amely sem nyomtatásban, sem rádió- vagy tv-adásban, vagy egyéb nyilvános műsorban nem szerepelt.
- 4. A pályázatra olyan anyagot sem lehet beküldeni, amely szövetségi folyóiratokban (Vakok Világa, Irodalmi Értesítő stb.) már megjelent.
- 5. Egy szerző csak egy művel pályázhat.
- 6. Beküldési határidő: 1981. augusztus 31.
- 7. A művek a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségünk címére küldendő: 1146 Budapest, Május 1. út 47. szám.
- 8. A pályaműveket jelíggel kell ellátni, zárt borítékban kérjük mellékelni a mű írójának nevét és pontos címét.
- 9. A művet tartalmazó borítékon és a jelíggel tartalmazó borítékon kérjük feltüntetni a

jeligét és az „Irodalmi pályázat, próza” szöveget.

10. A pályázaton első három helyezést elért művek szerzőit pályadíjban részesítjük.
11. A díjazott műveket az Irodalmi Értesítőben és a Vakok Világa sikírású változatában folyamatosan közöljük.
12. A beérkező pályamunkák elbírálására irodalmi szakembereket kérünk fel.

II. Költemény

1. A pályaművek bármilyen műfajban írott versek, költemények lehetnek. Témájukat és terjedelmüket a szerző maga választja meg, azonban a terjedelme ne legyen több a prózai műveknél említettekénél.
2. Az elbíráláskor csak olyan munkákat vehetünk figyelembe, amelyek sem rádió- vagy tv-adásban nem szerepeltek, sem egyéb nyilvános műsorban nem hangzottak el, sem nyomtatásban nem jelentek meg (beleértve szövetségünk kiadványait is).
3. A pályázatra három verset vagy költeményt lehet beküldeni.

4. Beküldési határidő: 1981. augusztus 31.

5. A műveket a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségünk címére — 1146 Budapest, Május 1. út 47. szám — kell küldeni.
6. A pályaműveket jeligével kell ellátni, zárt borítékban kérjük mellékelni a művek írójának nevét és pontos címét.
7. A pályaműveket tartalmazó borítékon, valamint a szerző nevét és címét tartalmazó borítékon kérjük tüntessék fel: „Irodalmi pályázat, vers”.
8. A prózai pályázaton induló versenyző részt vehet a vers kategóriában is, azonban ez esetben új jelige választását kérjük.
9. A pályázaton elért első három helyezést a prózai művektől teljesen külön pályadíjban részesítjük.
10. A díjazott műveket folyamatosan közöljük az Irodalmi Értesítő és a Vakok Világa című folyóiratokban.
11. A beérkező pályamunkák elbírálására irodalmi szakembereket kérünk fel.

Vándor Tamás

KITÜNTETÉS

Dr. Solymos Gyula elvtárs a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat igazgatója 1981. január első napjával nyugalomba vonult.

Dr. Solymos elvtárs részére Szépvölgyi Zoltán elvtárs, a Fővárosi Tanács elnöke 1980. december 30-án a Munka Érdemrend arany fokozata kormánykiüntetését adta át. Ezt a magas kitüntetését — nyugalombavonulása — alkalmából — dr. Solymos elvtárs másodszor kapta meg, első alkalommal 1974-ben, a vállalat fennállásának 25. évfordulójára nyerte el.

A kitüntetéshez lapunk szerkesztősége az olvasók nevében gratulál dr. Solymos elvtársnak, a következő évekre jó egészséget kívánunk.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradai Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
Dr. Vas Tibor:	AZ UNICEF ÉS AZ ILO NÉHÁNY MEGÁLLAPÍTÁSA	1
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	2
Kiss János:	NÉHÁNY SZÓ A PSZICHOLÓGIÁRÓL	4
Dr. Faludi Ferenc:	A LAKÁSÜGYI RENDELKEZÉSEK MÓDOSÍTÁSA	5
Gerdelics Ferenc:	A DÉLI PÁLYAUDVAR	6
Hubay Bertaln:	AMIT A VAKVEZETŐ KUTYÁRÓL TUDNI KELL	7
Váradai Péterné:	A MAGYAR RÁDIÓ „KOSSUTH” SZOCIALISTA BRIGÁDJA	8
Bocsik László:	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL	9
Rácz Attila:	JOHN BORRINGTON MÁSODIK ÉLETE	10
Aszódi László Antal:	A CÉL A TELJESEBB ÉLET	13
Kárpáti Tünde:	KÖNYVISMERTETÉS	14
Ary Róza:	CSALÁDI ÉLETEM NAGYON BOLDOG	16
	TÁJÉKOZTATÓ A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK „WESSELÉNYI MIKLÓS” SPORTKÖRÉNEK BESZÁMOLÓ ÉS VEZETŐSÉGVÁLASZTÓ KÖZGYŰLÉSÉRŐL	17
Fehér Anna:	AZ OLVASÁS ÉS ÍRÁS TANÍTÁSA A VAKOK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN	18
Éderné Iván Mária:	HALLÓ ITT DEBRECEN	19
Dr. Csabay Lászlóné:	A BRAILLE-ÍRÁS A LEGÚJABB KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	20
Klaus Möller:	ITT TANULNAK ÉS JÁTSZANAK A GYENGÉNLTŐ GYERMEKEK	21
Barna Zoltán:	ÚJ ISKOLA WEIMARBAN FELHÍVÁS	23 23

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA**

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

81 2087 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

HU ISSN 0209—6765

